

zaključujemo uspešno leto

Zaključek koledarskega leta za kolektiv ne predstavlja posebne mejnika v kontinuiteti dela. To mejo smo si postavili sami sato, da cilje in naloge, ki jih moramo uresničiti v nekem obdobju lažje spremljamo. Aktivnost pa poteka neprestano. Ustavili jo bomo le za trenutek, da si oddahnemo pred nadaljevanjem. V tem predahu pa si navadno vzamemo čas, da pregledamo kako smo v 12 mesecih delali in uresničevali vse tisto, kar smo si na začetku načrtovali.

Ni pretirano zapisati, da smo s doseženim v našem kolektivu lahko zadovoljni. Prav je, da to tudi priznamo in da nimamo pred očmi samo tistega kar ni bilo narejeno ali kar bi lahko bilo boljše. Mnogo kolektivov je, ki ne bodo mogli biti tako zadovoljni kot smo lahko mi.

To zadovoljstvo ob uspehih ima

svoje opravičilo predvsem ob dejstvu, da smo uresničili skoraj vse zastavljene naloge. Teh pa ni bilo malo, niti niso bile nezahtevne. Večinoma so bile tudi take, ki so bile odvisne od uresničevanja izhodišč in nalog zastavljenih v republiki in državi kot celoti.

Ob upoštevanju uspehov moramo na prvem mestu omeniti rezultate, ki smo jih dosegli na trgu. Ti so tudi pogoj za zasedenost kapacitet in za uspešno finančno poslovanje.

Že nekaj let nazaj potrošnja baterij ni bila taka, da bi zadovoljevala naše možnosti v pogledu proizvodnih in finančnih sredstev ter zaposlenih. Že tri leta smo doma prodajali skoraj enako količino baterij. Letos pa bo prodaja večja za nekaj nad 10 odstotkov oziroma v komadih za nad 3 milijone baterij. Tega uspeha smo še tem-

bolj veseli, če se spomnimo naše črnogledosti in bojazni iz meseca aprila, ko je bil uveljavljen novi sistem izvajanja plačil. Sedaj lahko že zapišemo, da smo izpad nadoknadili; še več - potrošnja je dobila v drugi polovici leta večji zagon, kot smo ga bili vajeni doslej in kot smo pričakovali z osirom na nove predpise. Še posebej razveseljivo je, da se je končno uveljavila na trgu tudi 9 V super baterija iz proizvodnje v obratu Šentvid v katero smo že nekaj let investirali brez ustrezne povrnitve sredstev.

Zaradi boljše sasedenih kapacitet, usmerjenega zaposlovanja, ki ni preseglo planiranega in manj bolniških izostankov smo izboljšali produktivnost dela.

Ob tem je potrebno omeniti tudi alkalne baterije, ki jih nismo uspeli osvojiti in proizvesti toliko kot smo jih načrtovali. Žal se je pri tem v razvoju pokazalo, da je alkalna baterija trši oreh, kot so si nekateri predstavljali. Nastalo je več razvojnih stroškov kot smo planirali. Zaradi tega ostaja osvojitve alkalnih baterij še vnaprej najvažnejša naloga tehnično razvojnega sektorja.

Dokončali smo prvo fazo izgradnje nove tovarne in opravili pomembno delo za nadaljevanje del. Po dolgotrajnih razmišljanjih in pretehtavanju potreb na eni strani, na drugi pa naših možnosti, smo se odločili v eni fazi dokončati gradnjo do takega obsega, da bo možno vanjo instalirati nove kapacitete in preseliti obstoječo proizvodnjo in službe iz Šmartinske ceste. Opravili smo obsežno in zahtevno delo, saj smo prav ob zaključku leta dokončali potrebne dokumentacije. V letu 1977 bomo nadaljevali gradnjo, ki bo predvidoma zaključena v letu 1978, ko bo opravljena tudi preselitev.

To leto smo tudi več naredili za izboljšanje stanovanjskih razmer zaposlenih. Prvič v dolgoletni zgodovini Zmaja, smo razdelili 3 delavcem iz ljubljanskega obrata stanovanja, last naše organizacije, eno stanovanje pa smo na novo vplačali. 24 delavcem smo razdelili skupno 1.515.000 din stanovanjskega posojila. 9 naših delavcev je dobilo solidarnostna stanovanja, kar je za naš kolektiv veliko.

Omembe vredno je tudi področje osebnih dohodkov. Skoraj nemogoče je, da bi vprašanje delitve osebnih dohodkov uredili v popolno zadovoljstvo vseh. Vedno se je potrebno odločati med željami in možnostmi. Možnosti pa so vedno manjše od želja in potreb. Tako je bilo tudi v našem primeru, zato smo novi sistem pripravljali in se dogovarjali celo leto. Z oktobrom smo ga uveljavili. Kot je bilo predvideno, se je mesečna masa za osebne dohodke povečala preko 30 milijonov starih dinarjev. S tem smo pričeli prekoračevati višino sredstev za OD po samoupravnem sporazumu, ker poslovni rezultati trenutno takih sredstev za OD ne opravičujejo. V naslednjem letu bo osebne dohodke možno obdržati na takem nivoju oziroma jih povečati izključno z ustrezno boljšimi poslovnimi rezultati.

Ker bomo tako kot vedno, več in bolj temeljito razpravljali o poslovanju v letu 1976 po zaključnem računu, naj bo na tem mestu dovolj. Iskoriščam priliko in se vsem zahvaljujem za požrtvovalno delo in sodelovanje in vam želim v naslednjem letu zdravja in dobro počutje v kolektivu.

Direktor
Milan Slemnik

ob novoletnem utripu

Izteka se leto in z njim se izteka enajsti letnik našega glasila. Izteka se osmo leto in pol, odkar ga izdajamo v sedanji tehniški tiskanja.

Čeprav na tem mestu, v tem okviru ne bi našteval podrobnosti, ne morem mimo podatka, da je letos za 12 mesecev izšlo 8 izdaj na 276 straneh. Ta podatek ob tej priliki naj bo osnova za naše razmišljanje o vzrokih nerednega izhajanja in kaj storiti, da bi v letu 1977 pogosteje oziroma vsaj redno mesečno prejemale glasilo NAŠ GLAS.

Prav je, da ob tej priložnosti vsem avtorjem, ki so pomagali vsebinsko oblikovati glasilo izrečemo zahvalo. Bežen pogled po letošnjem spisku pa dokazuje, da jih ni veliko. Glasilo pa smo vendar z veseljem prejemale, ga prebirali ker je naš, ker je NAŠ GLAS.

Žal, naslov glasila ne moremo docela upravičiti. Glasilo ni domena "poklicanih", temveč je last nas vseh, ne samo za prebiranje, temveč tudi za njegovo vsebinsko oblikovanje. Iz dokaj

pestrega našega delovnega vsakdana je mogoče izluščiti mnogo zanimivosti in aktualnih prigod, s katerimi bi se lahko seznanil širši krog bralcev.

Vendar ne gre samo za to, marveč tudi za sestavke z različnih področij naše dejavnosti in kar se sicer razglablja le v krogu sejnih miz, ne prodrejo pa v širšo javnost zaradi prezasedenosti avtorjev in drugih tako ali drugače "upravičenih" izgovorov.

Prav v tem je osnovni problem, ki ga tu ne mislim razširiti.

Želja urednika za novo leto 77 pa je, da bi poleg pravice uresničevali tudi našo dolžnost za obveščanje, kar se nanaša še posebej na tiste sodelavce, ki bi upoštevali njihovo zasedbo delovnega mesta bili celo po tej poti dolžni doprinesti svoj delež v našem glasilu. Naj bo tokrat le želja, želja za prihodnje leto, za vse prihodnje izdaje našega glasila.

SREČNO V LETU 1977

Vaš urednik

tozd zmaj - ozd

Po enoletni ponesrečeni vključitvi Zmaja kot temeljne organizacije združenega dela v delovni organizaciji Industrije elementov za elektroniko (IEZE) se ZMAJ z novim letom 1977 ponovno registrira kot organizacija združenega dela v sestavljeni organizaciji ISKRA.

pregled dela samoupravnih organov

1. Groba ocena funkcioniranja delegatskega sistema znotraj tovarne je zadovoljiva, vendar obstaja še vedno razhajanje med zapisano vlogo delagata in njegovim dejanskim delovanjem v delovni skupini, ki jo predstavlja in v samoupravnem organu, kjer deluje in prenaša stališče svoje skupine. Vzrokov za takšen razkorak je več, naj navedemo le nekatere:

- delegati nimajo dovolj izkušenj, zato bi jim morali preko raznih oblik dopolnilnega izobraževanja, nuditi ustrezna znanja o delovanju delegatskega sistema.
- nekateri delegati opravljajo svoje poslanstvo še vsdno bolj v svojem imenu in ne v imenu skupine, ki jo zastopajo (pred sejami ne iščejo mnenja svoje skupine, niti je ne obveščajo o sklepih samoupravnega organa).
- gradivo za seje samoupravnih organov se še vedno prepozno posreduje delegatom, saj ni redek primer, ko delegati po posameznih točkah dnevnega reda prejmejo gradivo na sami seji in o tem sklepajo, ne da bi imeli stališče svoje skupine.
- včasih delegati nimajo možnosti, da bi sklicali skupino in se ustrezno posvetovali..

Kljub problemom, ki se še pojavljajo na tem področju, pa lahko mirno trdimo, da je delegatski sistem pognal v

naši tovarni močne korenine in si pridobil svoje pravo mesto in zaupanje med delavci. Da je tako, nam kažejo vse razprave o pomembnih odločitvah v tovarni. Delovna skupina postaja vse bolj temeljna samoupravna celica, kjer se oblikujejo mnenja, delegat pa vez med delegatsko bazo in organom odločanja.

Pohvalimo lahko aktivnost delegatov na sejah samoupravnih organov. Ugotavljamo, da so izrazili pripombe, mnenja in stališča skoraj ob vsakem sprejetem sklepu v tem obdobju. Skratka, delegati resno spremljajo dogajanje na sejah in se zavedajo odgovornosti svojih odločitev.

Če analiziramo aktivnost delegatov v samoupravnih organih v tovarni, potem lahko ugotovimo, da so najbolj aktivni in hkrati kažejo tudi največjo stopnjo odgovornosti za svoje delovanje delegati v delavskem svetu (na drugi strani pa se že nekaj sej nazaj borimo, da zagotovimo sklepčnost na sejah sveta za medsebojna razmerja).

Delegati, ki nas zastopajo v samoupravnih organih v DO IEZE oz. v ZP Iskra niso odigrali svoje vloge. Neredno so se udeleževali sej, premalo so se posvetovali o problematiki, ki so jo obravnavali na sejah, povratne informacije so bile redke ali posredovane v ožjem strokovnem krogu.

Delno je takšna nezainteresiranost delegatov tudi posledica našega sklepa o izstopu iz DO IEZE.

Na kratko se moramo ustaviti tudi pri delovanju delegatov in delegacije v samoupravne interesne skupnosti in za zbor združenega dela. Ugotavljamo, da te delegacije niso opravile zaupane naloge. Delegati se skoraj nikoli niso posvetovali s svojo delegatsko bazo. V sfero odločanja so prenašali svoje mnenje ali v najboljšem primeru mnenje celotne delegacije. Ocenjujemo, da je na tem področju potreben vzpodbuden premik.

2. Ko govorimo o funkcioniranju delegatskega sistema, ne moremo mimo vloge in pomena informiranosti delavcev v pogojih samoupravljanja. Ustava in kongresni dokumenti opredeljujejo obveščanje kot eno izmed temeljnih vprašanj nadaljnjega razvoja samoupravnih in še posebej delegatskih odnosov. Naša prizadevanja so bila usmerjena tako, da obveščanje ne more biti izločeno iz samoupravnih odnosov, nasprotno, medsebojno obveščanje postaja sestavni del samoupravnih - produkcijskih odnosov in političnega sistema kot celote.

V tovarni smo v tem obdobju izvedli dve anketi na temo informiranja v tovarni. Na splošno lahko ugotovimo, da večina delavcev izjavlja, da

je ustrezno informirana, vendar so iz odgovorov vidne še številne pomanjkljivosti. Informacije niso vedno pravočasne, ne dovolj razumljive, ne dajejo možnosti alternativnega opredeljevanja. V tem času so bile uveljavljene naslednje oblike informiranja delovnih ljudi:

- interno glasilo tovarne
- glasilo ISKRE
- oglasne deske
- informiranje na delovnih skupinah
- javnost sej samoupravnih organov
- zvočnik, bilten...

Še vedno pa ugotavljamo, da delavci najbolj pogosto zvedo za neko informacijo "od drugih". Takšen neformalen način informiranja pa skriva številne nevarnosti, saj so v samoupravnem sistemu informiranja možne samo resnične, celovite, sprotne in razumljive informacije, kot to pove že sama ustava.

Poleg navedenih pomanjkljivosti ugotavljamo še naslednje:

- odbor za informiranje se ne sestaja
- glasilo bi moralo redneje in pogosteje izhajati (delavci ga v anketah navajajo med najpomembnejšimi viri informiranja)
- oglasne deske niso dovolj primerno mesto za čitanje dolgih zapisnikov
- delovne skupine so učinkovito sredstvo informiranja, a se zaradi delovnega procesa pogosto sestajajo.

Poleg navedenih pomanjkljivosti pa moramo z veseljem ugotoviti, da imamo izredno vzorno urejeno delo v tajništvu organov upravljanja, kar je tudi garancija za dobro in prečvsem pravočasno in pravilno obveščanje.

Globoko nas je presunila žalostna vest, da nas je za vedno zapustil tovariš Radoslav Mustapič, diplomirani pravnik, predsednik skupne komisije za povezovanje baterijskih proizvajalcev, sicer pa direktor skupnih služb v tovarni CROATIA. Na sliki: posnetek s seje skupne komisije v sejni sobi ZMAJ-a tovariš Mustapič na desni strani slike.

V bodoče bi morali predvsem natančno analizirati informativno dejavnost v tovarni in izdelati ustrezen upravljalno informacijski sistem, ki bi vključeval tudi samoupravni informacijski podsistem.

3. Aktivni v sodelovanju na sejah so bili razni vodilni, vodstveni ali strokovni kadri, ki so prisostvovali sejam kot poročevalci ali vabljeni udeleženci. Njihova aktivnost se je izražala predvsem v zagovarjanju raznih strokovnih predlogov. Ne glede na to, da imajo te strukture relativno močan vpliv na določene odločitve, pa lahko mirno trdimo, da nikoli niso prevladujoče in ne vsiljujejo svojih konceptov in rešitev za vsako ceno, ampak skušajo doseči predvsem s strokovnim prepričevanjem.

4.

V tem obdobju nismo zabeležili nobenega primera, ko bi strokovna služba ali posameznik predlagal samoupravnemu organu sprejem nezakonitega ali nesamoupravnega sklepa, ali skušal uveljaviti svojo voljo mimo odločitev samoupravnega organa.

5.

Na vsaki seji samoupravnega organa ugotavljamo ali so sprejeti sklepi tudi realizirani. Lahko rečemo, da nimamo nerealiziranih sklepov, razen tistih, ki so dolgoročnega značaja.

S.F.

Koledar delovnih sobot v letu 1977 bomo objavili v januarski številki

doseženo in načrtovano

OCENA POSLOVNIH REZULTATOV ZA LETOŠNJE LETO IN OSNOVNE SMERNICE PREDVIDEVANJ ZA LETO 1977

Ob koncu leta običajno delamo inventuro na vseh področjih, zato je prav, da se ozremo tudi na poslovne rezultate letošnjega leta, ki se izteka in pa kaj lahko pričakujemo v prihodnjem letu.

Za letošnje leto smo planirali proizvodnjo 34.602.000 komadov baterij za domači trg in 2.100.000 za izvoz.

Z ozirom na dosedanjo proizvodnjo lahko ocenimo, da bomo do konca leta proizvedli 35.000.344 komadov baterij za domači trg ali 3 % več kot smo planirali.

Plan prodaje na domačem trgu pa bomo realizirali 101 %, kar pomeni, da bomo prodali približno 34.425.670 komadov baterij.

Žal pa so podatki o izvozu baterij manj ugodni, planirali smo izvoz 2.100.000 komadov baterij, od česar bomo realizirali le minimalne količine. Pri sestavi plana smo upali, da se bodo tudi v letošnjem letu odprle možnosti izvoza naših baterij v Nemško demokratično republiko, kar pa se ni uresničilo in tako ugotavljamo, da plan izvoza niti delno ne bo realiziran, kljub prizadevanjem marketing sektorja.

Podatki o realizaciji količinskega plana proizvodnje in prodaje so ocenjeni, vendar

upamo, da dejanski podatki ne bodo bistveno odstopali. Z ozirom na to oceno in dosedanje rezultate lahko računamo, da bomo presegli planirani pozitivni finančni rezultat - ostanek dohodka, po pokritju vseh stroškov, pogodbenih in zakonskih obveznosti ter izplačanih osebnih dohodkov. Leta je planiran v višini din 3.155.513. Kot pa je znano, letos ugotavljamo celotni dohodek in dohodek na osnovi plačane realizacije in se bo tako del ustvarjenega celotnega dohodka, ki še ne bo vnovčen, prenesel v prihodnje leto. To pa bo bistveno vplivalo na končni rezultat poslovanja po zaključnem računu za letošnjeleto, ki ne bo odraz 12 mesečnega, temveč le cca 11 in pol mesečnega poslovanja.

Izdelan je tudi osnutek količinskega plana proizvodnje in prodaje za prihodnje leto. Upamo, da potrošnja baterij

na jugoslovanskem trgu ne bo stagnirala in da bomo še naprej uspešni pri osvajanju deleža jugoslovanskega trga.

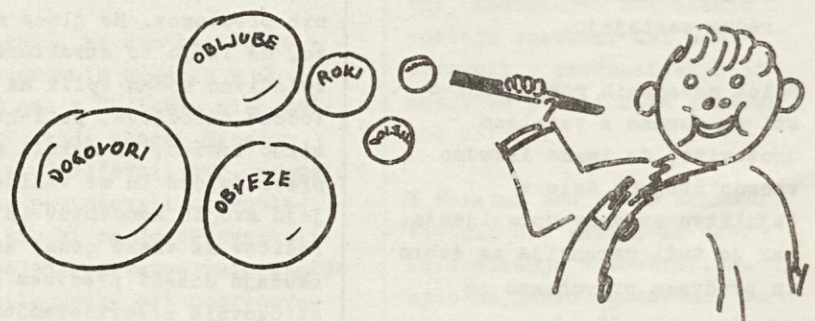
Tako predvidevamo, da bomo v prihodnjem letu proizvedli 36.130.000 komadov baterij ali 3 % več kot v letošnjem letu, oziroma 6 % več kot smo planirali za letošnje leto. Poleg tega predvidevamo da bomo v prihodnjem letu spet mleli in prodajali manganov dioksid za kupce in ne samo za domačo potrošnjo, kot je bilo to predvideno za letošnje leto. Prodajna služba je planirala prodajo 36.010.000 komadov baterij, kar predstavlja 5 % večjo prodajo kot letos, oziroma 6 % več, kot je bilo planirano za letos.

Novo leto torej pričakujemo z optimizmom, saj predvidevamo, da prodaja baterij ne bo stagnirala, kljub dokaj neugodni splošni gospodarski situaciji.

Vendar pa nas letošnji rezultati ne smejo uspraviti in se moremo prizadevati, da bomo planirane rezultate za prihodnje leto tudi dosegli. S tem si bomo ustvarili potrebna sredstva za nadaljnjo izgradnjo naše nove tovarne in pa izboljšanje družbenega standarda.

Jožica Glažar

TUDI ZA '77 IMAM ISTO ŽELJO...

nujnost naše predstavitve

- sejmi

Časi, ko so sindikalne organizacije organizirale izlete na sejme, so minili. Tedaj smo si ogledovali blago, ki ga v trgovinah nismo videli, kaj šele dobili. Z drugo besedo, sejem je bil paša za oči z obilo želja, ki pa so se kakor sanje razblinile. Tako je počasi opadalo zanimanje za sejme in že smo mislili, da bo ta oblika reklame ugasnila. Dvom je bil utemeljen, saj so veliki giganti, kot je Saponija iz Osijeka, Zlatorog iz Maribora, Ilirija iz Ljubljane, Litostroj in drugi začeli odpovedovati svoja sodelovanja na sejmi v naši državi. Vse kaže, da so se pri svojih odločitvah prenašli, kajti nekateri so se že vrnili in ponovno razstavljajo svoje izdelke.

Če pogledamo nazaj v zgodovino sejmarstva, ki govori o Kitajskih sejmih, katerih razvoj datira nekje okoli leta 2700 pred našim štetjem in kjer se je trgovalo s svilo, porcelanom, kožami in slično, je najbolj zanimivo, da so se iz te dobe ohranili odlomki iz kodeksa, ki že kažejo na uravnavanje tržišča in ki so ga tedaj vodili in varovali. Razen tega so poznane tudi cene blaga, verifikacije mer in uteži, skratka vse, kar se pojavlja in uporablja kasneje na tržiščih v srednjem veku.

V Egiptu ugotovimo pomembne sejme na mednarodnih prometnih točkah, kot so Aleksandrija, Heliopolis itd. ležečih ob reki Nil.

Tako smo le z enim očesom pogledali prvo stran zgodovine razvoja trgovine in sejmarstva kar

nam pove, da sta trgovina in sejmarstvo tesno povezana in da če ugasne eno, mora ugasniti tudi drugo.

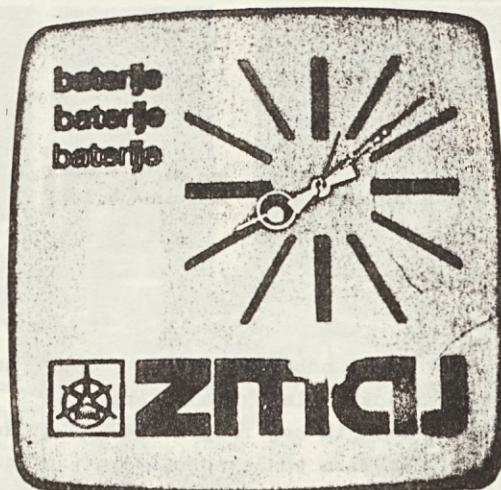
Zakaj pa je danes tako pomembno sejmarstvo?

Zopet se moramo ozreti nazaj v zgodovino našega manuelnega delavca. Vsi smo se učili v šoli, kako so Angleži in drugi narodi izkoriščali takoimenovani proletarijat, saj so morali 14 in še manj letni otroci delati v rudniku v industrijskih obratih po 12 in več ur dnevno za kaj malenkostno dnevno. Mehanizacija pa je naredila preobrat, saj je proizvodnja postajala čedalje večja od porabe in s tem je tudi naš delovni čas skrajšan na 7 ur.

In kaj ima sejmarstvo opraviti s tem? - Ima. Kje pa bi pokazali naše izdelke, kje naj bi se odvijala izmenjava blaga, pa še kljub temu se največkrat dogaja, da se prodajalec in kupec iščeta.

Res je, da se je klasičen sistem sejmarstva močno spremenil.

Danes je potrošniku oziroma kupcu namenjen le kot informacija medtem, ko se kupoprodajne pogodbe običajno sestavljajo drugje. Trgovina danes prodaja le to, kar kupec išče in zahteva in v tem primeru je trgovina predvsem kot posredovalec med proizvajalcem in končnim potrošnikom.

Če upoštevamo naš promet, ZMAJ sorazmerno skromno razstavlja svoje izdelke. Udeležujemo se pomladanskega in jesenskega Zagrebškega velesejma, Beograjskega sejma tehnike. Komercialne izložbe Robne kuče in sejma prehrabnenih proizvoda i kućnih potreba v okviru "Centroproma" v Beogradu.

To so sejmi, na katerih sodelujemo samostojno z lastno stojnico / v teh primerih brez Iskre/.

Sredstva, ki jih porabimo za to vrsto propagande so minimalna v primerjavi s propagando na televiziji in radiu ali z objavami v časopisju.

Pomembnost sejmov v svetu in doma narašča. Menja se samo v tem, da so sejmi po strokah in sicer takoimenovani specializirani sejmi, ki trajajo samo tri dni. Na teh sejmih se sreča vsa industrija in napredek vsega sveta. Še več pa je obiskovalcev, ki spremljajo razvoj in napredek v korist lastne dežele in jim je obisk na teh sejmih še kako dobrodošel.

Sicer pa proizvajamo in delamo zato, da prodamo. Tudi to je ena oblika trgovine.

T. Orožim

Zadnji dan za oddajo člankov za januarsko številko glasila je četrtek 20. januar

kje in zakaj se kolesa ne vrtijo?

Ko so člani odbora osnovne organizacije sindikata na eni izmed zadnjih sej razpravljali o 9. mesečnem poslovanju, je bilo med drugim sproženo vprašanje, zakaj se nekateri stroji nabavljajo, potem pa jih dolgo časa ne uporabljamo.

Iz diskusije na to temo je izluščeno vprašanje o neaktiviranih sredstvih in na katero je treba dati odgovor v našem glasilu.

Azinovič Stojan nam je pripravil seznam nabavljene opreme, ki do zdaj še ni bila aktivirana; zakaj, pa smo vprašanje zastavili vodji razvojnega sektorja, vodji konstrukcijskega oddelka in vodji marketing sektorja.

Reduktor sklopke in zavora za avtomatizacijo linije 3R 12 - nabavljeno pred letom dni (20.10.1975).

Štirje transportni trakovi "Vrbovec" za linijo 3R 12

nabavljeni v oktobru 1975.

Naprava za točkovno varjenje za linijo 3R 12 - nabavljena aprila 1976.

Vibratorji za avtomatizacijo linije R 20 in reduktor ter elektromagnetna sklopka.

Naprava za ultrazvočno varjenje (eden v prototipni delavnici, drugi v Šentvidu)

Dva stroja za brizganje plastike, nabavljena v začetku tega leta.

Mešalec granulator Eirich, nabavljen že v januarju letos.

Sejalnik Allgaier nabavljen v januarju letos.

Mešalec M-200 Gostol

Avtomatska merilnica

Elektrolitska kuhinja v Šentvidu.

Dalje imamo še neaktiviran steberni vrtni stroj, rezkalni stroj, namizni vrtni stroj, kalilna peč.

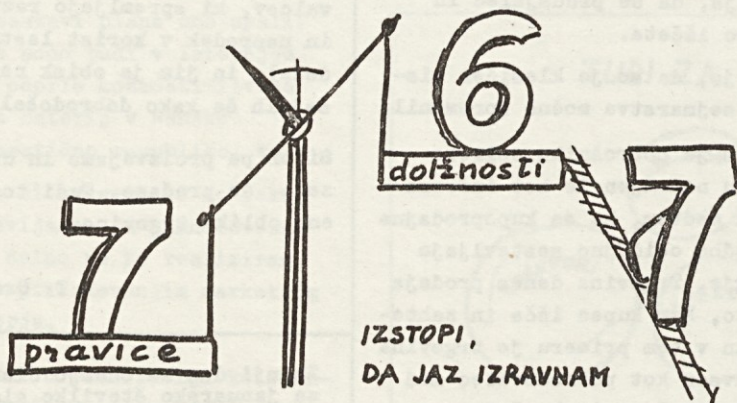
Na zgoraj postavljena vprašanja so odgovorili Lavrin Jože, Janežič Milan in Noe Rajko.

- Ur.

Vibratorji za avtomatizacijo linije R 20 in reduktor ter elektromagnetna sklopka, Naprava za točkovno varjenje za linijo 3R 12, štirje transportni trakovi "Vrbovec" za linijo 3R 12, Reduktor sklopka in zavora za avtomatizacijo linije 3R 12.

Vsa štiri vprašanja sodijo v en sklop in je za njih namenjen skupen odgovor. Odgovarja Lavrin Jože.

Mislím, da je točno, da smo montažno linijo R 14 izročili v redno proizvodnjo pred približno petimi leti. Že takrat sem začel konstruirati podobno linijo za R 20 baterijo, vendar sem moral s to konstrukcijo takoj prekiniti, ker je istočasno konkurenčna tovarna "Croatia" uvajala v svoj program kovinske stročnice in so takrat mnogi v Zmaju mislili, da bomo to morali storiti tudi mi. Seveda potem takšne montažne linije R 20 ne bi potrebovali, ker je bila prirejena za plastične stročnice. Čas ki je na žalost bil zelo dolg, je pokazal pravilno odločitev, da smo ostali na plastiki, ker je mnogo cenejša. S tem je bila

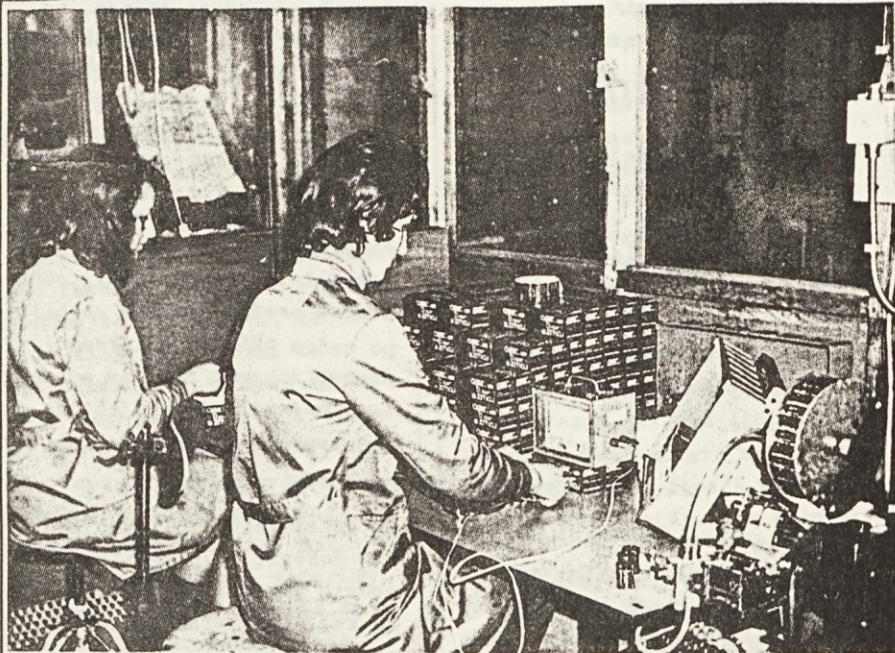
Še kontrola napetosti ter pakiranje v envelope in alkalne baterije so pripravljene za prodajo

dana zelena luč za konstrukcijo montažne linije R 20. Konstrukcija je bila končana pred približno letom dni in linijo sedaj izdelujejo v mehanični delavnici. Planirali smo da bodo vsi sestavni deli narejeni in zmontirani do konca leta 1976. Vendar prihaja vsled premajhnih kapacitet v delavnici do zakasnitve.

Linijo 3R 12 smo imeli v prvem planu, da jo začnemo izdelovati leta 1976, vendar sem kot nosilec te naloge prevzel drugo delovno mesto. Ker pa takrat trenutno ni bilo mogoče oddvojiti konstruktorja, je bila ta naloga v mirovanju več kakor pol leta. Nato je nalogo prevzel drugi nosilec in od takrat teče po planu, le ta se glasi, da mora biti v tem letu zaključena konstrukcija. Problem je le kdaj bodo načrti stuširani. V vsakem primeru bomo linijo začeli izdelovati v mehanični delavnici v letu 1977. Bo pa to največji projekt - linija, kar smo jih kdaj koli izdelali v Zmaju.

Vprašanje zakaj smo sestavne dele katere bomo vgradili v ta stroj nabavili prej kot jih potrebujemo pri vgradnji, je več tehničnih razlogov. To ni slučajnost, ampak zavestna odločitev in v praksi konstruktorjev stalna.

Poglejmo argumente ki narekujejo tako odločanje - konstruktor mora imeti pri konstruiranju zelo natančne in veliko podatkov o vsakem elementu - podsklopu, ki ga vgrajuje v stroj, sicer ne more določiti ostalih elementov ki so v medsebojni

odvisnosti in prilagojeni drug drugemu, včasih v zelo ozkih tolerancah. Vsak teh podatkov še zdaleč ni v prospektih ali katalogih.

Drugi najpomembnejši vid take odločitve je ta, da proizvajalci običajno te sestavne dele pogosto spreminjajo, opuščajo stare tipe, osvajajo nove, ki se seveda razlikujejo od prejšnjih itd. Ali se lahko zamislite posledice da zgradimo nov stroj, hočemo vgraditi kupljen element /vibrator, sklopko, reduktor, zavoro itd./ pa je proizvajalec ta element medtem spremenil in nam sporoči, da teh tipov ne dela več, ampak drugačne, ki zahtevajo drugačno konstrukcijo. Takrat bi bilo postavljeno vprašanje, zakaj nismo prej naročili ustreznih elementov na katerih smo gradili projekt, ko smo pa točno vedeli, katere dele potrebujemo in le ti predstavljajo strošek le 2 do 5 % celotne cene linije.

Vprašajte se sami, kaj je pravilno in kako bi vi ravnali, če bi bili v vlogi odgovornega, da bo ta stroj deloval.

Stroj za obrizganje plastike "BOY"

Stroji so specializirani za obrizganje kovinskih ali drugih delov s plastiko. Prihod strojev je bil planiran za jesen leta 1976, ker pa so bili stroji razstavljeni na Zagrebškem velesejmu kot najnovejši dosežek na tem področju. Stroji so bili namenjeni za neko tovarno v Srbiji. Ker pa je istočasno stopil v veljavo nov zakon /Aprila letos/ o plačilih, dotična firma ni mogla zagotoviti pravočasno plačila oz. dovoljenja za uvoz. Zmaj ga je pa lahko, in se je komisija za investicije odločila da stroj vzamemo. Stroji so najnovejši, izdelani brez zaščitnih naprav, le teh takret proizvajalec strojev še ni pričel izdelovati, ampak šele nekako po šestih mesecih, kar je tudi razvidno iz uradne ponudbe, v kateri je navedeno, da je cena zaščitnih naprav 7.200 DM franko nemška meja /se pravi, da je treba plačati še carino/ z dobavnim rokom 6 mesecev po prejemu naročila. Kmalu zatem je sledila ponudba za izdelavo zaščitnih naprav od tov. Hittija. Idejni koncept in delovanje sta

/naslednja stran/

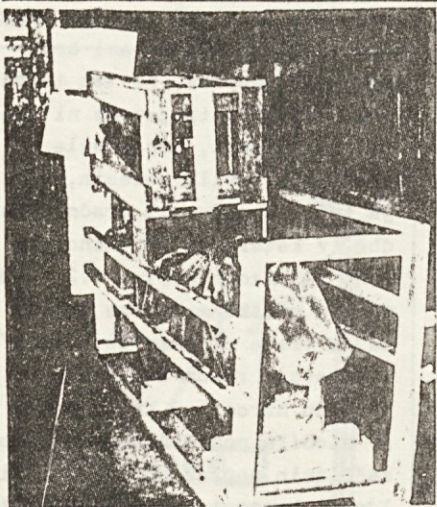
KOLESA NE VRTIJO

odlična, cena sprejemljiva, še zlasti rok izdelave. To je bilo prediskutirano na vseh strokovnih nivojih in odločeno, da to izdelava tov. Mitti, na seji delavskega sveta, ker je bila ponudba Mittija približno štirikrat cenejša in petkrat krajši rok dobave.

Zakaj se stroji ne vrtijo, je bilo postavljeno vprašanje.

Zadeva ni tako preprosta, kot je preprosto postaviti vprašanje. Za kaj gre?

Ko smo stroje predčasno dobili, v maju tega leta, smo jih morali ustrezno namestiti, napeljati vse instalacije: elektrika, voda, komprimiran zrak. Prevodi iz nemškega jezika za kompletno tehnično dokumentacijo, okrog loo tipkanih strani, skonstruirali smo štiri komplicirana orodja, od katerih je eno že izdelano in že poizkusno obratuje /dna R 14/. Pri konstrukciji orodij in osvajanju plastike za tehnologijo obrizgavanja ni malo problemov, mislim, da smo jih relativno hitro osvojili, če računam, da le teh problemov nismo poznali, to je popolnoma nova stroka, nova tehnologija,

... pred strojno delavnico ...

ki zahteva druga znanja, ne iz baterijskega področja. Pri tem smo morali rešiti glavne probleme pri sistemu dolivkov, ohlajevanju izmetovanja, načina vstavljanja v orodja itd.

Da je to resnično zahtevno visokostrokovno delo smo se prepričali ko smo iskali ponudbe za orodja, katera so bila po našem mišljenju izredno druga, dobavni roki pa od enega leta naprej pod pogojem, da je konstrukcija naša in s tem tudi naša odgovornost.

Če danes rekapituliramo kaj smo dosegli in naredili v teh sedmih mesecih na tem področju in kaj nismo, lahko ocenimo, da smo ogromno, in v razmerah, ki so objektivno pogojevale delo, skoraj ne bi mogli več napraviti, razen dveh manjših napak pri konstrukciji orodja in s hitrejšo izdelavo orodij, kar pa povežujem s splešno organizacijo orodjarne, njihovežasedbe itd.

Naprava za ultrazvočno varjenje, ena v prototipni, druga v šentvidu.

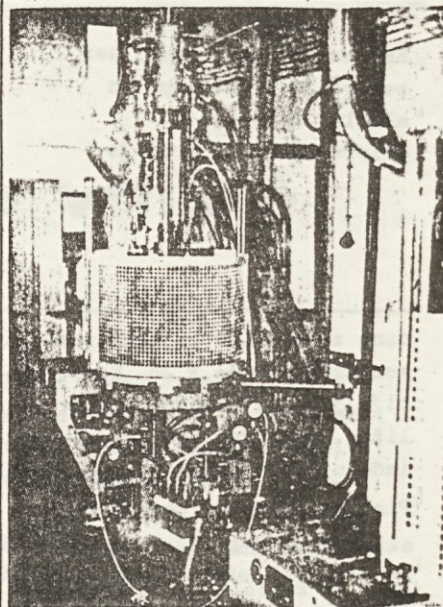
V letu 1977 bomo rekonstruirali baterijo 6AF 22 in med ostalim bomo odpravili varjenje v polietilen vrečko, nove izvedba stročnice in pokrova bo taka, da se bosta spajala ultrazvočno. Drugi agregat pa bo do nadaljnjege ostal v prototipni delavnici in bomo na njem preizkušali vse noveizdelke.

Lj., 8.12.1976

Jože Lavrin

Mešalec Eirich in sejnalnik Allgaier

Stroja sta bila nabavljena v II. kvartalu leta 1975 z namenom, da bi izdelovali

Posnetek v oddelku, v katerem sta montirana dva stroja za obrizgavanje s plastiko

katodno maso za alkalne baterije v Ljubljani. Temeljni podstavki, električna instalacija, dodatna varnostna zaščita, vsipni jašek in montaža je bila izvedena do oktobra 1975, ko je bila mešalnica nared za obratovanje. Ravno v tem času pa smo začeli poskusno sestavljati elemente LR 6, katerih redno proizvodnjo smo predvideli v začetku leta 1976. Takrat bi tudi mešalnica začela normalno obratovati. Vsi poskusi, da bi izdelali kvalitetno baterijo LR 6 pa so se izjalovili, zato smo začetek proizvodnje odlagali. V marcu 1976 smo sklenili, da bomo raje nadaljevali s proizvodnjo LR 14, s katero smo bili bliže uspehu. Medtem pa so prišli stroji za injekcijsko brizganje umetnih mas. Ker ni bilo nobenega drugega primernege prostora za namestitvev strojev smo sklenili postaviti kompletno mešalnico v šentvid. Treba je bilo poiskati primeren prostor, določiti vrsto in obseg gradbenih del, naročiti nov projekt za ogrevanje in prezračevanje. S predlože-

nim načrtom (julij 76), pa se v Šentvidu niso strinjali. Predlagali so drug prostor. Načrti so bili spremenjeni in znova predloženi v septembru 1976. Takrat pa je prevladalo mnenje, da nima smisla urejati mešalnice v Šentvidu in voziti maso v Ljubljano, temveč, da mora biti mešalnica v novograđnji. oziroma naj bo mešalnica v enem od prostorov v izpraznjenem skladišču v Ljubljani, dokler ne bo gotova nova tovarna. Odtlej stroja čakata, da bo eden od omenjenih prostorov izpraznjen.

Mešalec M-200, Gostol

Stroj smo izbrali na podlagi napačnih predvidevanj o količini proizvedenih alkalnih baterij, to je 4.500.000 kosov v letu 1976 (Plan 25.7.1974). Za take količine bi sicer zadoščal tudi loo liter-ski mešalec, vendar na domačem trgu ni nobenega ustreznega stroja s kapaciteto med lo in 200 l, uvoženi pa so 2 do 3 krat dražji.

7.11.1975 smo predlagali, da mešalec prodamo, ker se je pokazalo, da še najmanj dve leti ne bomo sposobni izdelovati toliko alkalnih baterij, da bi se splačalo aktivirati stroj, kar je investicijska komisija tudi predlagala delavskemu svetu 26.11.1976. Mešalec ni bil odprodan zaradi dejstva, da bi pred zagonom nove tovarne morali kupiti novega, ki pa je že zdaj bistveno dražji.

Elektrolitska kuhinja v Šentvidu

Dobavitelj (Alchrom) je montiral dobavljeno opremo 19.3.76. Ostala dodatna dela (napeljava hladilne vode, izdelava

podstavkov itd.) so bila opravljena do junija 1976. Ko smo prvič preizkusili delovanje naprave in ugotovili pomanjkljivosti ter naročili dodatna montažna dela pri proizvajalcu. Dela so bila izvedena šele v septembru 1976. Drugi preizkus smo vseeno opravili v avgustu, vendar se ni obnesel, ker so bili filtrirni vložni iz neustreznega materiala in so se v lugu topili. Nove vložke iz specialne tkanine smo dobili v mesecu oktobru, ko smo ponovno izdelali poskusno količino elektrolita. Pri tem smo poškodovali semering na gredi filtrne črpalke in smo morali naročiti novega.

Nazadnje smo v novembru le opravili celoten tehnološki postopek brez zapletov. Decembra predvidevamo poskusno obratovanje in učenje delavcev, ki bodo kasneje na tem delovnem mestu. Verjetno bodo potrebni še kakšni manjši popravki, ki pa ne bodo motili proizvodnje.

Lj. 3.12.76

Milan Janežič

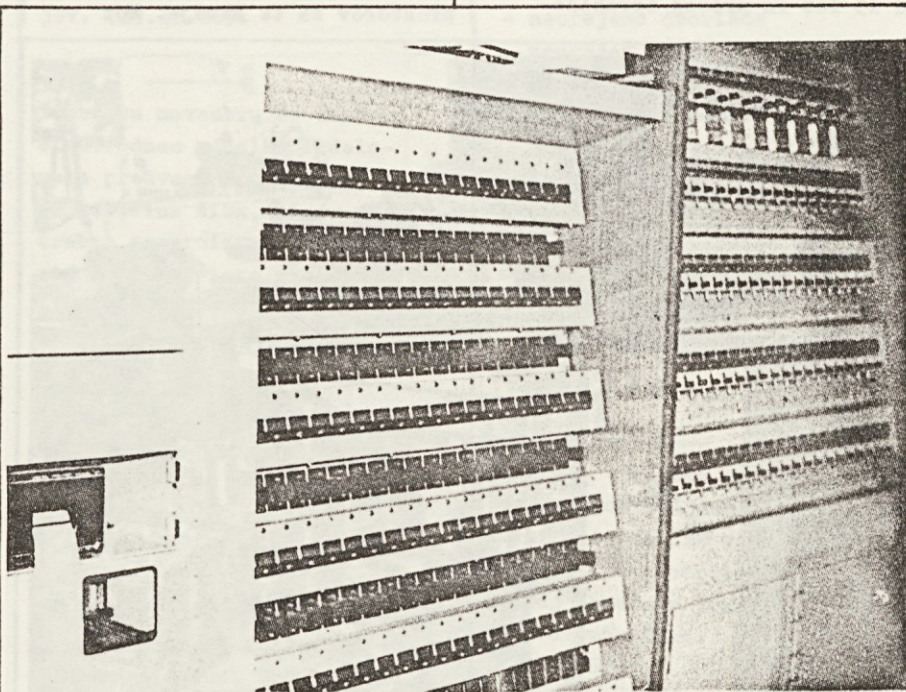
Avtomatska merilnica je formalno res še neaktivirano osnovno sredstvo, vendar del naprave že nekaj mesecev obratuje. Celotna naprava pa še ni končana, čeprav je rok že minil. Razlogov za to zakasnitev je več, navedem pa naj le dva najvažnejša.

Za dokončno montažo naprave potrebujemo loo konektorjev za tiskana vezja, ki nam jih tovarna Elmos iz Svetozareva nikakor ne izdobi.

Drugi morda še pomembnejši razlog za počasno napredovanje del je to, da v Zmaju nimamo elektronika, ki bi napravo usposobil in kasneje vzdrževal. Tehnično razvojni sektor je že pred več kot letom dni zahteval uvedbo takega delovnega mesta, vendar je bila ta zahteva, čeprav dobro utemeljena, zavržena. Tako smo odvisni od zunanjega sodelavca, ki to delo opravlja v svojem prostem času.

Lj., 4.12.76

Nov Rajko

Del avtomatske merilnice, ki že nekaj mesecev normalno deluje

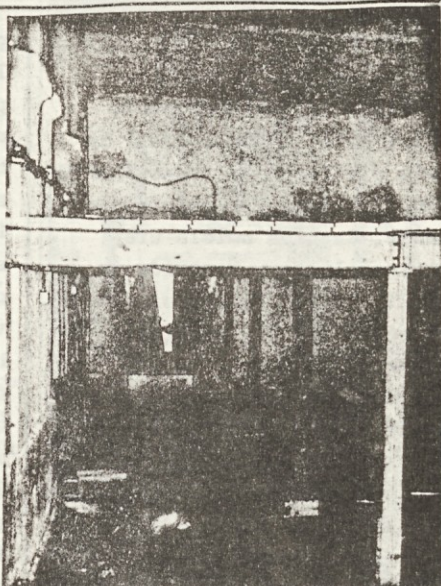
kakšna rešitev?

Š področja službe vzdrževanja že dalj časa nismo v našem glasilu ničesar slišali. Vemo pa vsi, da se posebno v zadnjem času srečujejo z velikim problemom - to je prostorom. Zakaž nastajajo težave in v čem vidijo vsaj začasne rešitve, smo povprašali vodjo službe vzdrževanja MRHAR Franca, ki je za NAŠ GLAS podal naslednjo informacijo:

Z vse večjim obsegom proizvodnje in osvajanjem nove, se postavlja tudi pred vzdrževanje nove zahteve in večji napori pri prilagajanju potrebam proizvodnje. V tehničnih delavnicah izdelujemo namreč poleg rezervnih delov tudi manjše in večje tehnične naprave, prav sedaj je v teku izdelava montažne in robilne linije za baterije R 20. V letošnjem letu pa smo pričeli tudi v večjem obsegu z izdelavo orodij. Za tako velik obseg pa tehnična delavnica ni najbolje opremljena. Od treh strožnic sta dve starejši od 15 let in precej izrablje-

ni, enako je z rezkalnim strojem. Brusilni stroj pa je namenjen bolj za brušenje orodij kot so rezkala, stružni noži itd. Pri tem ne smemo pozabiti, da vrtna stroja ki sta danes v delavnici ne ustrezata večjim zahtevam pri orodjarskih delih. Da bi bili v stanju zadovoljiti potrebe proizvodnje, smo morali nabaviti nove stroje. Med njimi:

orodjarski rezkalni stroj, dva vrtna, enega stebernega in enega namiznega in pa kalilno peč. Že ob nabavi teh strojev pa se je postavljalo vprašanje prostorov za te stroje. Kot

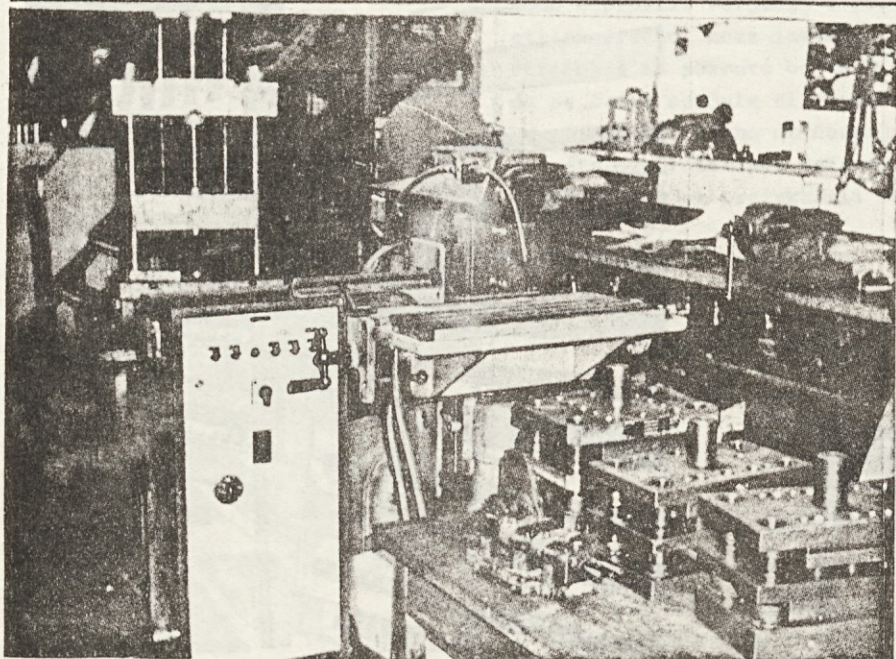

Po delni preselitvi skladišča v Stegne, bo izpraznjen prostor iskoriščen za službo vzdrževanja

najboljša varianta je, da formiramo orodjarno v prostoru mizarske delavnice, kjer bi bila oba vrtna stroja, orodjarski rezkalni stroj in mize za orodjarje. V elektro delavnico pa bi preselili brusilni stroj. Njegova preselitev pa je potrebna predvsem zato, ker se pri brušenju dela poseben prah, ki obrazivno deluje na vodila ostalih strojev v delavnici.

Z izpraznitvijo mizarske in elektro delavnice pa se pojavlja vprašanje njihove preselitve. Kam? Edina možnost je v prostore skladišč, ki se bodo preselila v Stegne. Sicer do te preselitve še ni prišlo, je pa nabava izpraznila prostor, kjer so imeli skladišče šibk in transportno embalažo, to je za kompresorjem. Tako da smo že pričeli z delom za preselitev tega prostora. Glede na to, kako dela potekajo, mislim da lahko pričakujemo, da bomo končali preureditvena dela in selitev, vendar pa so to le začasne rešitve. Bolje se bomo lahko organizirali in opremlili šele v Stegnah.

F. Mrhar

Prizor "prenatrpne" strojne delavnice zaradi pomanjkanja prostora

pred desetimi leti

NOVI
PROIZVOD

ŠČITI VAŠ TRANZISTOR
in preprečuje okvare

Kaj smo rekli, zapisali, zaželeli in ugotavljali v našem, takrat še ciklostiranim glasilu NAŠ GLAS, smo tokrat izbrali le nekaj "zanimivosti", in nekatere od teh ne zaslužijo komentarja, ker je njihova vsebina še vedno prisotna.

Red, disciplina, higiena in čistoča so pokazatelji stopnje kulturnega življenja človeštva. Pri nas pa se na področju reda in čistoče ne moremo pohvaliti. (25.11.66)

Upravni odbor podjetja je na seji 30.10.66 razpravljalo o predpogojih poslovno tehničnega sodelovanja z IPR Zagreb in priprave za delavski svet ekonomsko utemeljene predloge. (25.11.66)

Ali se ne bi dalo v naši menzi pripravljati topllega obroka malice, ki bi bila marsikomu tudi kosilo. Morda se bo našel kdo in proučil to možnost. (25.11.66)

Z ozirom na veliko povpraševanje po baterijah je proizvodnja prenizka, zato smo del operacij pri izdelovanju BD baterij prenesli v obrat Šentvid. (15.9.66)

Pripravlja se dokumentacija in vodijo se razprave za prehod na 42 urni tednik. (15.9.66)

Že dalj časa opažamo nedelavnost mladinske organizacije, ki je včasih bila ena izmed najboljših v občini Ljubljana-Center. Del krivde za tako stanje nosi tudi OZK, ki poveča premalo pozornosti delu in vzgoji mladih članov delovne skupnosti. (15.9.66).

Delavski svet podjetja ZMAJ je sklenil na svoji seji dne 26. decembra 1966, da podjetje preide na skrajšani delovni čas dne 1. februarja 1976, na osnovi izdelanega elaborata in analize proizvodnih faktorjev. (29.12.66).

V mesecu novembru so se v elektrodnem oddelku izdelovale predvsem šibke tako, da je količina šibk, ki je potrebna za proizvodnjo baterij do konca leta zagotovljena. (29.12.66).

V oddelkih imamo peči, ki pa ne služijo ogrevanju prostorov, temveč so po cele dneve mrzle. Zjutraj se jih zakuri, potem pa ni nikogar, ki bi prinesel kurjavo.

Za to delo je določen tovariš, a se za dostavo kurjave prav malo zmeni. Tudi peč bi bilo treba popraviti, ker se kadi. (29.12.66).

Ne glede na razmere, v kakršnih delamo, pa ne moremo in ne smemo mimo splošnih pomanjkljivosti, ki so postale že kar domače in dobile nekakšen "domicil" v tovarni Zmaj.

Naj omenimo le nekatere:

- neurejene pisarne
- nehigienska uporaba sanitarij
- površno in pomanjkljivo čiščenje prostorov (pisarn, obrata, garderob, sanitarij, dvorišča)
- neurejeno dvorišče
- neurejen prostor za odpadni material in smeti ter neredni odvoz istih
- razmetani material v delovnih prostorih
- pomanjkljiva uporaba osebnih varstvenih sredstev na delovnih mestih
- slabo izvajanje varstvenih sredstev. (29.12.66).

Delavci v obratu smo se čutili zelo zapostavljene, saj nismo bili niti toliko vredni, da bi vsaj po zvočniku slišali nekaj besed za praznik ob dnevu republike. (29.12.66)

naša »čebelica«

Ob zaključku poslovnega leta 1976, želi naša blagajna vzajemne pomoči svojim članom in ostalim članom kolektiva Zmaj v kratkih in glavnih pokazateljih prikazati stanje poslovanja. Podatki so zaključeni z mesecem novembrom. Blagajna ima po sedanjem stanju 205 članov - vlagateljev, od tega v Ljubljani 145 članov in v Šentvidu 60. Če primerjamo število članov s zaposlenimi v posameznih obratih, vidimo, da je interes po včlanjenju pozitivnejši v obratu Šentvid, kjer je včlanjenih 50 % vseh zaposlenih, v Ljubljani pa le dobrih 25 %.

V letu 1976 se je včlanilo v Ljubljani 18 članov, v Šentvidu pa 6, torej skupaj 24. Izpisalo oz. izstopilo je v Ljubljani 23 članov in v Šentvidu 7, torej skupaj 30.

Ta podatek kaže, da je večji odstotek izpisanih članov, kakor pa je nov prihod članov. Naše mišljenje glede na ta pojav je sledeče: Verjetno je med letom bilo v kakršni koli obliki premalo informiranosti in propagiranja glede pomembnosti naše blagajne. Za novodošle člane v naš kolektiv, bi pa morali že ob sprejemu seznaniti vsakogar poleg ostalih pomembnosti (pravice in dolžnosti) tudi na možnost včlanjenja v "čebelico". O koristih ter vseh podrobnostih, bi pa moral vsak dobiti pojasnila pri blagajniku, tovarišici Marici

Nemec, ali pri predsedniku tovarišu Francu Lenderu. Priznam, da je tu večji del krivde na samem upravnem odboru blagajne, ki je v tem naredil premalo.

Glede na izstop članov pa je razlog v prvi vrsti ta, da so člani odšli iz podjetja v drugo podjetje ali v pokoj, drugi del pa predstavljajo tisti člani, ki so zahtevali dvig svoje vloge, kar pa predstavlja po našem pravilniku avtomatičen izstop. Sama kvota vloge je nedotakljivi vir sredstev lastnika - vlagatelja vse dokler je kot član, lahko pa si v primeru potrebe najame kredit z 1 % obrestno mero z najdaljšim rokom vračanja lo mesečnih obrokov, ali v izjemnih primerih do največ enega leta. Še enkrat da ponovim: dvig vloge je možen samo ob izstopu iz članstva (vloga je obvezni mesečni polog 4 stare tisočake). V tem slučaju mora član svoj izstop in dvig vloge javiti blagajni najmanj en mesec prej. Možen dvig vloge pa je, da en mesec prej vloži član svoj zahtevek za dvig, samo za tisti del vloge, kar je član vlagal mesečno nad obveznim delom, to je preko 4 stare tisočake.

Na račun izstopa iz članstva (dvig lastnih vlog) je bilo v letošnjem letu stanje sledeče: v Ljubljani je bilo dvignjenih vlog za 1.838.100 S dinarjev in v Šentvidu 979.000 S dinarjev,

torej skupaj 2.817.100 starih dinarjev.

To predstavlja zmanjšanje skupnega kapitala za 11 %, kar je v nekem smislu negativen odraz v primerjavi z povečanjem novega članstva in njihovimi vlogami, kar predstavlja za isto obdobje le 30 % od gornje vrednosti.

Težnja blagajne je, da se obratna sredstva povečujejo, ker s tem avtomatsko lahko tudi povečamo mejo kreditov oziroma odobrimo večje število prošenj za posojilo svojim članom.

Blagajna ima do novembra tega leta sledeče stanje vlog: vlagatelji v Ljubljani 192.205,00 N din, v Šentvidu 59.261,00 N din, skupaj to predstavlja 251.466,00 din.

To pomeni, da ima vsak član povprečno vlogo 122.600 starih dinarjev.

Razmerje Ljubljana proti Šentvidu je 70 % : 30 %.

Drugačno stanje pa je pri koriščenju posojil in sicer je za Ljubljano izplačanih 175.050,00 din in za Šentvid 76.800,00 N din, torej 251.850,00 N din posojil. To pomeni, da je članom iz Šentvida izplačanih več posojil, kakor pa je vrednost njihovih vlog in to za 17.539,00 din ali za 30 % več od njihovih vloženi obratnih sredstev.

Odbor je mišljenja, da bo moral glede na ugotovitve spremeniti svojo politiko, ter z novim letom preiti na dopolnilni sistem, da se posojila za posamezno enoto lahko koristijo v okviru razpoložljivih sredstev v Ljubljani ali v Šentvidu. Vsekakor si pa bo potrebno dopustiti možnost, da se prelivanje sredstev lahko dovoli, toda le v pred-

Č E B E L I C A

blagajna vzajemne pomoči

- če želite postati član
- če želite vlagati
- če želite posojilo

Predsednik Franc Lendero in blagajnik Marica Nemeč vam posredujeta podrobne informacije

hodnem dogovoru in sporazumom med obema enotama.

Do take situacije je prišlo predvsem v letošnjem letu, ko smo povečali maksimalno mejo možnosti najetja kredita do 600.000 starih dinarjev oz. v izjemnih primerih tudi 700.000 starih din. Ti gotovinski krediti so zelo ugodni glede na najetje kredita, ter je prosilcev v maksimalni vrednosti iz meseca v mesec več, če seveda gledamo na drugi strani možnosti te vrste gotovinskih posojil v banki oz. hramilnici.

Upravni odbor je imel v zadnjem obdobju le nekaj primerov, ki jih je moral izjemno rešiti v okviru pravilnika ali mimo njega, vendar glede na trenutno stanje sredstev in povpraševanja bo moral odbor pri odobravanju posojil strožje obravnavati vse elemente, ki vplivajo na višini odobrenega posojila in vrstni red.

Predvsem bo potrebno strožje jemati v obzir že dosedanje obremenitve osebnih dohodkov prosilcev, stanje njegove višine vloge in vse ostalo. Tu predvsem mislim sklep z občnega zbora, da se prosilcem lahko odobri do 700.000 starih din posojila, če je ta znesek pogo-

jen z njegovo vlogo, ki predstavlja 1/3 od te vsote (vloga prosilca x 3 je največ do 700.000 starih din).

Kljub pozitivnim in negativnim dejstvom v poslovanju pa odbor ugotavlja, da posebnih kritik ni, je pa pohvaliti poslovanje blagajnika, da v daljšem obdobju (dolga leta nazaj) ni smo zabeležili slučaja, ko bi bilo potrebno izvršiti prisilno izterjavo poravnave dolga preko porokov ali sodišča, ter je prav blagajnikova zasluga, da je pri vseh prošnjah zelo natančen ter upošteva vse že znane obremenilne elemente, ki bi lahko privedli do eventualnih neugodnih situacij.

Smatram pa potrebno, da obvestim nove člane, da je vpis v članstvo brezplačen, da je obvezna mesečna vloga 40,00 din, katera se ne obrestuje. Posojilo lahko nov član zaprosi po treh mesecih od vpisa v blagajno in to največ do 3.000,00 din za obdobje prvega leta članstva. Po enem letu pa lahko zaprosi posojilo do maksimalne višine (6.000,00) kakor vsi ostali člani, seveda pa mora izpolnjevati vse pogoje, ki obstojajo v samem pravilniku blagajne. Pravila se dopolnjujejo ali spreminjajo vsako leto na občnem zboru, ki jih kot skupščino z vso pravico in veljavnostjo sprejema.

Na koncu bi želel, da bi splošno kadrovski sektor vsakemu novemu članu pojasnil, da v podjetju obstoja blagajna vzajemne pomoči ter ga z podrobnim pojasnilom napoti do blagajnika tovarišice Nemeč Marice. Ravno tako prosim, vse naše dosedanje člane, da svojim novodošlim sodelavcem obrazložijo in priporočijo vključevanje v

blagajno, ker na ta način se bodo povečala sredstva in tudi naše možnosti dajanja ugodnejših in v večji meri odobravati posojila. Upam, da bi v primeru, da uspemo v tem smislu povečati število vlog - članov in kapitala, bili v stanju v naslednjem letu že odobravati za najnujnejše primere tudi do enega milijona starih din gotovinskega posojila. To pa bi današnji ali bližnji prihodnosti pomenilo za marsikaterega prosilca zelo veliko ugodnost pri reševanju finančnih problemov (nakup avtomobila, pohištva, za stanovanje in podobno, kot sredstva za polog ali vlogo v banki itd.).

Upam, da si bo v teh skopih orisih, lahko vsak nekoliko ustvaril sliko o pomembnosti in poslovanju te naše blagajne. Želim, da bi v novem letu bilo včlanjenih čimveč novih članov, in da ne bi bilo potrebno izplačevati vlog in črtati iz spiska članstva nobenega.

Vsem članom blagajne, kakor celotnemu kolektivu Zmaja želim, da bi čimuspješneje zaključili poslovno leto 1976, v Novem letu 1977 pa obilo zdravja, zadovoljstva, osebne sreče, tako v domačem krogu kakor tudi v tovarni.

Predsednik BVP
Franc Lendero

postani

član

samopomoči

srečanje z upokojenci

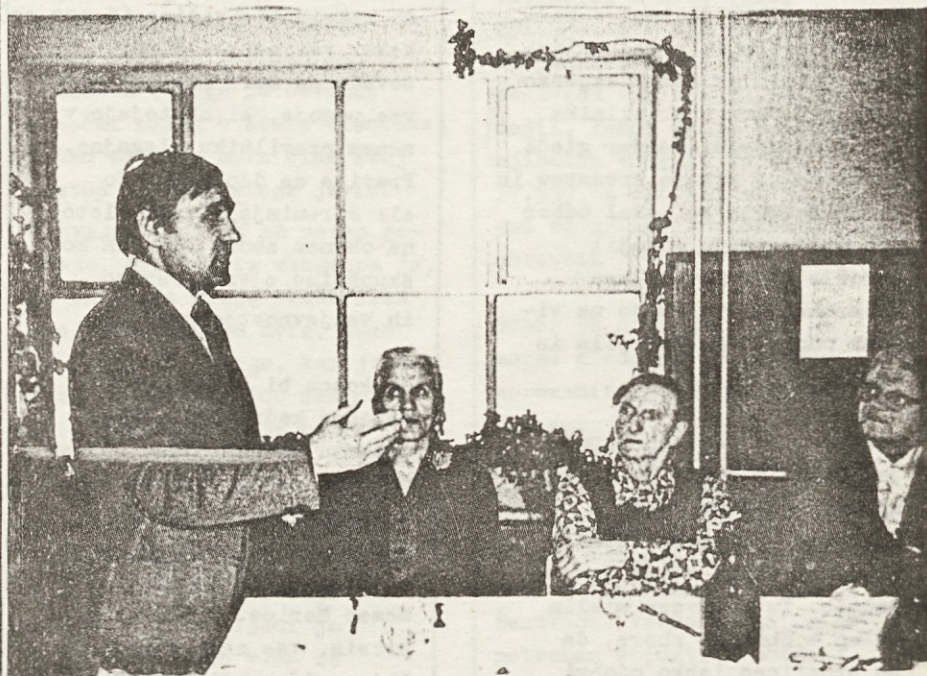
Ko smo se tisto sredo, bilo je 24. novembra, ponovno sestali v naši jedilnici, smo šele ugotovili, kako hitro je minil čas od lani, ko se vedno pred dnevom republike srečamo z našimi nekdanjimi sodelavci. Skušali smo pestro okrasiti jedilnico in mislimo, da smo uspeli sodeč po zadovoljstvu vseh prisotnih. Ne bi opisoval uvodnega dela posebej, dovolj je če omenim pozdravni nagovor tovarišice Žnidaršič Danice, ki je v imenu osnovne organizacije mladine v Zmaju povedala naslednje:

Spoštovana upokojenka - upokojenec

Mladinci smo še posebej ponosni, kadar vas lahko sprejmemo medse, vam stisnemo roko, poslušamo vaše vesele in manj vesele doživljeje iz tovarne in si kot vedno ob slovesu zaželimmo še veliko takšnih stikov in srečanj. Po vsakem srečanju z vami smo bogatejši za veliko spoznanj, ki nam vlivajo novih moči pri delu in graditvi boljšega jutri. Zavedamo se, da ste delali v dožiti težjih delovnih pogojih kot delamo danes mi, da ste se veliko odrekli, da bi bilo kasnejšim generacijam zagotovljeno lažje, lepše in bolj človeka vredno delo. Danes smo tukej mi, da nadaljujemo vaše svetle tradicije. Še vedno se srečujemo s številnimi problemi, a jih bomo sigurno premagali posebno še ob misli na vas, dragi upokojenci, ki ste žrtvovali za današnji dan, ki ga živimo, še veliko več. Gradimo lepo svetlo tovarno, ki bo simbol skupnega dela in

Za uvod srečanja so nekateri mladinci pripravili svečan pozdrav

Na srečanju upokojencev je direktor Zmaja orisal uspeh v minulem letu

odrekanj - tako vašega spoštovani upokojnenci in upokojenke kot našega. Srečanja z vami v novi tovarni bodo še lepša in vsi se bomo težkih delovnih pogojev iz naše atarantovarne, ki nam je vsem prirasla k srcu saj je naš drugi dom, le še prijetno spominjali. Želimo, da bi kmalu nastopil ta dan.

Potem je direktor Zmaja Milan Sleznič orisal letošnje dosežke v Zmaju in perspektiva našega dela v prihodnjem letu.

Prijetno kramljanje se je zavleklo v pozne popoldanske ure in organizatorji smo bili zadovoljni nad prijetnim počutjem upokojencev. Zaželeli smo si, da se ob letu ponovno dobimo v Zmaju.

Tokrat organiziranega ogleda proizvodnje baterij nismo predvideli, pač pa je vsakdo po želji obiskal nekatera delovna mesta, nekatere sodelavce.

Prijetno sem bil presenečen, ko nas je obiskal Kocjančič Janez. Le kdo od starejših delavcev se ga ne spomni kot pripravljalca elektrolita /zunanjega, notranjega/ v takratni elektrolitski kuhinji. Po 17. letih vestnega in natančnega, odgovornega dela se je upokojil leta 1963. Zaradi bolezni ga 5 let ni bilo med nami in prav zato si je z zanimanjem ogledal današnjo proizvodnjo in jo primerjal z besedami "kako drugače smo včasih delali". Da, včasih, ko si redkokje videl vrteča se kolesa kakšnega stroja.

Vsem vam, dragi upokojnenci, ki ste nas obiskali ob letošnjem srečanju in vsem, ki vas letos ni bilo, želimo, da se ob letu dni ponovno zberemo v Zmaju. Tudi s to željo vstopamo v novo leto.

My

Končano je delo, ostalo pa je zanimanje za uspehe mlajše generacije

ZA SREČO V LETU 1977!

Vsem članom kolektiva tovarne Zmaj, kot tudi upokojencem želim v letu 1977 mnogo osebnega zadovoljstva, delovnih uspehov, katere naj podpira trdno zdravje tako, da bo čim manj bolniških dni in pa, da

bi še z večjim elanom delali v svojem kolektivu ter s tem pripomogli čimprejšnjo selitev v novo, svetlo in zračno tovarno.

Da bi bilo srečno novo leto želimo svojim aktivnim tovarišem vsi nekdanji upokojnenci tovarne Zmaj.

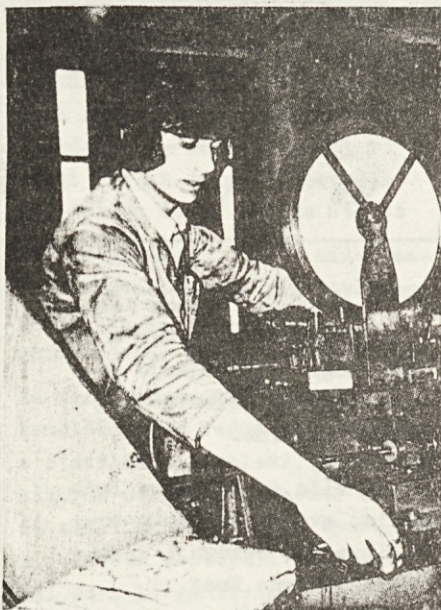
Franjo Kristan

novi ključni stanovanj

REŠEVANJE STANOVANJSKE PROBLEMATIKE V TOVARNI ZMAJ

V letošnjem letu smo kupili tri dvosobna stanovanja v Štepanjskem naselju v skupni vrednosti din 1.296.844,65, pri Samoupravni stanovanjski skupnosti smo pridobili 778.220,00 din posojila, lastne udeležbe smo prispevali 518.624,65 din.

Natečaja za pridobitev družbenih stanovanj, last naše organizacije se je udeležilo 7 naših delavcev. 2 delavca nista izpolnjevala pogojev natečaja in sta izpadla že v začetku natečaja. Trije delavci so na natečaju uspeli. Pri dodelitvi stanovanja so prispevali lo % lastne udeležbe, kar znaša 144.000,00 din.

Strojniki Vezjak Franc na PL R 6

VEZJAK Franc je prispeval 44.000,00 din

BOLTA Janez je prispeval 50.000,00 din

TRATNIK Jani je prispeval 50.000,00 din.

Sredstva, ki so jih prispevali omenjeni delavci so porabili v jesenskem natečaju.

Razpisan je bil tudi natečaj za pridobitev izpraznjenega stanovanja v Grosupljem. Na tem natečaju je uspela KOCMAN Marija, ter prispevala lo % udeležbo (stanovanje je že rabljeno).

V letošnjem letu smo šli v nakup enega enosobnega stanovanja za našo delavko JUGOVIČ Mileno. Vrednost stanovanja je 330.025,75 din, vseljivo bo predvidoma v aprilu 1977.

Za delavko JERLAH Cilko smo prispevali lo % udeležbo za pridobitev stanovanja iz solidarnostnega sklada, kar znaša 65.034,20 din. Delavka je stanovanje tudi pridobila.

Skupna sredstva, ki smo jih letos namenili za reševanje stanovanjskih potreb naših delavcev znašajo 2.520.679,45 din.

Samoupravna stanovanjska skupnost je dala posojilo v višini 778.220,00 din, kar

znese skupno 3.298.899,45 din.

Solidarnostna stanovanja v letu 1976 so dobili sledeči delavci:

1. BATAŠ Ana
(3 sobno stanovanje)
2. MERKLIN Gizela
3. PERETIČ Julijana
(1 sobno stanovanje)
4. HRANIČ Marija
5. DJURIČ Anka
(3 sobno stanovanje)
6. ČEŠNOVAR Pavel
(2 in polsobno stanovanje - mlada družina)
7. VARGEK Kati
(2 sobno stanovanje)
8. MARKOVIČ Milica
(3 sobno stanovanje)
9. JERLAH Cilka

Na stanovanja iz solidarnostnega sklada pa čakajo še sledeči delavci:

1. KORLAT Djula
2. HASANAGIČ Seveda
3. KOČIŠ Marija

Delavci so na prioriteten listi in bodo stanovanja dobili.

V spomladanskem roku je bilo razpisanih 1.350.000 din sredstev za posojilo, v jesenskem roku pa 535.000 din sredstev (za nakup stanovanj, gradnjo ali adaptacijo oz. dograditev).

Natečaja za pridobitev posojila se je udeležilo 28 delavcev. Na natečaju za pridobitev posojila je uspelo 24 delavcev, ki so dobili posojilo v skupni višini 1.515.000 din in sicer:
2 delavca po 20.000 din
7 delavcev po 30.000 din
1 delavec po 35.000 din
1 delavec po 40.000 din
3 delavci po 50.000 din
2 delavca po 70.000 din
1 delavec po 80.000 din

5 delavcev po 100.000 din
2 delavca po 160.000 din.

Povprečno je vsak dobil 63.125
din stanovanjskega posojila.

Delavci so posojilo porabili
za:

- 12 delavcev za gradnjo stanovanjske hiše
- 8 delavcev za dograditev stanovanjske hiše
- 4 delavci za nakup stanovanja.

Prosimo delavke, ki so pridobile stanovanja iz solidarnostnega sklada, da socialni delavki predložijo dokumente o dodelitvi stanovanj, kateri se po fotokopiranju vrnejo. S tem je dana možnost ustreznega pregleda nad delavci, ki imajo že rešeno stanovanjsko vprašanje.

Gornji podatki so zbrani do
14. decembra 1976. SOB

INFORMACIJA O ZDRAVSTVENEM VARSTVU

Dne 29.10.1976 smo prejeli
dopis kolektiva Saturnus, v
katerem nas obveščajo, da bo
s 1.1.1977 prenehala obratna
ambulanta v Saturnusu obrato-
vati za naše člane kolektiva
in da bo dr. Benčanova nudila
zdravstvene usluge /preventiv-
ne in kurativne/ samo članom
kolektiva Saturnus.

V kolikor bo mogoče bomo
skušali podaljšati sodelovanje
z obratno ambulanto Saturnus
še do preselitve v Stegne.
Če nam to ne bo uspelo, bomo
skušali organizirati enotno
zdravstveno varstvo v okviru
Zdravstvenega doma Moste, kjer
naj bi naši delavci hodili k
zdravniku. V obratni ambulanti
Saturnus pa ostane še naprej
nudenje zobozdravstvenih
uslug.

S.O.B.

ali veste ?

Iz centra za socialno delo
občine Ljubljana-Center smo
prejeli obvestilo vsem upra-
vičencem do preživitve z
željo, da ga objavimo v na-
šem glasilu:

Vse občane, ki imajo pravico
do preživitve, opozarjamo na
novost v novem Zakonu o za-
konski zvezi in družinskih
razmerjih.

Kaj je preživitva?

Preživitva je prispevek za
preživljanje otrok, ki ga
mora plačati tisti roditelj, ki
ne živi z otrokom skupaj. To
so predvsem očetje nezakonskih
otrok ali pa razvezani starši.
Preživitvo so pa dolžni plače-
vati tudi sinovi in hčere za
svoje ostarele starše, če le-ti
nimajo dovolj sredstev za pre-
življanje.

S 1.1.1977 začne veljati nov
zakon o zakonski zvezi in dru-

žinskih razmerjih, ki prinaša
v 132. členu pomembno novost.
Določa, da se bodo vse sodno
določene preživitve povešale
za toliko odstotkov, kot bo
uradno ugotovljeno povečanje
živiljskih stroškov. Odločbo
o novo ugotovljeni višini pre-
živitve bo izdal pristojni
organ občinske skupnosti soci-
alnega skrbstva po uradni
dolžnosti.

Zato pozivamo vse upravičence
na področju občine Center, da
se javijo v sprjemni pisarni
Centra za socialno delo,
Resljeva 18, vsak uradni dan
od 9 - 12. ure in ob sredah
od 14. - 17. ure. S seboj naj
prinesejo vso dokumentacijo, ki
jo imajo v zvezi s plačevanjem
preživitve.

Upravičenci do preživitve, ki
imajo stalno bivališče v drugi
občini, lahko uredijo preživitvo
na pristojnem Centru za social-
no delo oziroma v strokovni
službi skupnosti socialnega
skrbstva svoje občine.

Center za socialno delo
občine Ljubljana-Center

Notranji transport v novem skladišču v Stegnah. Na sliki: Šuštar Franc.

srečno planinci !

Pisali smo že, da obstoja v Zmaju planinska sekcija v okviru Planinskega društva SATURNUS. O dejavnosti sekcije, katere vodja je Krisper Brigita, smo v letošnjem letu preko našega glasila obširno poročali. Takoj pa moramo dodati, da so potopisi o pohodih v gore izredno lepo sprejeti med številnimi bralci in pohvale nekaterih upokojenih se nanašajo na avtorico, ki zna - kot ugotavljamo - izredno doživeto opisovati izlete v gore.

Leto se izteka in ljubitelji planin že snujejo program aktivnosti za prihodnje leto. Kakšna pota predvidevajo, kako povečati število Zmajevih udeležencev in kaj storiti, da se te vrste rekreacija pri nas še bolj okrepi in razmahne, nam je Brigita povedala naslednje:

Naj vam odgovorim najprej na prvo vprašanje, ker to zanima predvsem tiste, ki bi se za drugo leto odločili in hodili z nami.

Začeli bomo že zgodaj spomladaj s kratkimi turami na vrhove v bližnji okolici Ljubljane. Kašneje pa, ko bodo noge že malo utrjene, pa se bomo podali na malo daljše ture in višje vrhove. Kar je starih planincev v Zmaju, delajo v glavnem skoraj vsi Slovensko planinsko transverzalo t.j. da obiskujejo postojanke in vrhove od Pohorja pa do Ankarana. Zato bo v letu 1977 planiranih največ izletov na te vrhove. Seznam izletov bo objavljen verjetno že v februarju ali začetku marca 1977. Te poti niso težke pa tudi zahtevne ne, saj je dokazano, da je to pot prehodilo že zelo veliko otrok.

Za naslednjo sezono planiramo tudi izlet v tujino. Odločili se bomo za kak tritisočak.

Zelo lep vrh, ki ni preveč težak je Petzcek, visok 3282 m in se nahaja v predgorju Grossglocknerja v Avstriji. Tisti, ki delajo Mednarodno prijateljstva jim bo ta vrh zelo dobrodošel. Mimogrede naj povem, da sem jaz to pot že skoraj zaključila, manjkajo mi samo še trije

vrhovi od tridesetih, ravno tako počasi že zaključujem Slovensko planinsko transverzalo. Zato sem se odločila da začnem že z dnevnikom Planinske poti osvoboditve "Planine Jugoslavije". Teh vrhov je štirinajst in med njimi je tudi naš Triglav ki je najvišji.

Naš največji problem v Zmaju pa je, kako povečati število planincev, predvsem planink. Nikakor nam ne uspe pridobiti mlada, zdrava in še samostojna dekleta v našo sekcijo. Mogoče bi katera šla, pa si ne upa v strahu, da poti ne bo zmogla. Naj kar povem, da se še ni nikoli zgodilo, da bi kateri ostal spodaj v dolini, če se je že odločil, da gre z nami. Dolžnost vsakega starejšega planinca je, da pomaga slabšim še posebej začetnikom. Vlivati mu mora voljo in moč, ga hrabriti v krizi in težjih situacijah.

Včasih katerega vprašam, zakaj ne gre z nami. Največkrat je odgovor, nimam opreme ali pa nimam časa. Jaz pa mislim, če imaš voljo in moč, se bo

LE NIČ SE NE BOJ
SAJ TI BOM POMAGALA...

našel tudi čas, oprema pa tudi ni pretirano draga. Saj se ne gremo modnočrevijo v gorah in zato ni treba kupovati najlepše in najdražje. Tisti, ki ima namen hoditi z nami, bo že sedaj začel po malem kupovati opremo. Prvo so čevlji, to je najvažnejše, nato nahrbtnik, ostalo pa ima skoraj že vsak doma, predvsem tisti ki pozimi smučajo.

Jaz mislim, da je reklame, kam v soboto in nedeljo v hribe, dovolj. Skoraj vsak teden razobesim živahne plakate, ki nas vabijo v gore. Tu piše kam, kdaj, kje se dobimo, koliko prispevaš za vožnjo, kje se lahko prijaviš in kdo vodi izlet. Po vsakem izletu pa je pot tudi opisana v našem glasilu in opremljena s fotografijami.

Kaj naj storimo, da nas bo več?

Čakam na odgovore in primerne predloge, morda pa bo le kdo imel toliko korajže in prišel s svojim predlogom na dan.

Kod vodja sekcije Planinskega društva, vabim vse, ki bi se radi pridružili naši skupini, ki nas šteje že 18 članov, naj se oglasio pri meni. Rada jim bom pomagala z nasveti o nakupovanju opreme, planinskih običajih in življenju v gorah.

Ker pa ima naša sekcija tudi svoj odbor katerega člani so: Kozin Marija, Primc Bogo in Bolte Metod se lahko o podobnih vprašanih posvetujete tudi z njimi.

Bliža se Novo leto, zato želim vsem ljubiteljem gora pa tudi ostalim, ki ne morejo z nami Srečno in uspešno Novo leto 1977 z željo, da bi nas bilo drugo leto več.

Brigita Krisper

bodice v ogledalu

Čestitke

Pred Dnevom republike 29. novembrom so predstavniki samoupravnih organov in predstavniki družbeno političnih organizacij "lastnoročno čestitali" delavcem tovarne. Vsi "prizadeti" smo bili močno ganjeni.

Izvoz

Izvedeli smo, da bodo enega od avtomagratov prodali v Vzhodno Nemčijo, v zameno pa bomo dobili stroj za izdelavo alkalnih baterij. Zaupljivi viri trdijo, da zanesljivo ne bomo proizvajali izpada dohodka!

Višja matematika

Prihajanje na delovno mesto v "ročicah" ali pitje alkohola na delovnem mestu je hujša kršitev delovne discipline. Če se tak prekršek večkrat ponovi, se takega delavca izloči iz podjetja. Koliko bi jih potem še ostalo?

Zmanjšanje "režijskih" kadrov

Po stari sistemizaciji je imela mehanična delavnica enega mojstra. Sedaj ima tri!?

Novi bazeni

Verjetno ste že obveščeni, da se moška kopalnica preureja v bazen. Prvi "delovni" uspehi so že vidni. Vode je vsak dan do kolen.

Rekreacija

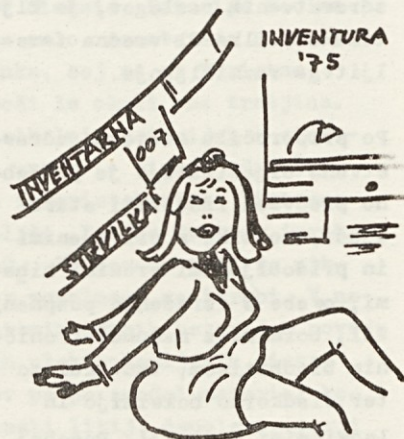
Organiziramo rekreacijsko preskakovanje ovir. Tekmovanje se bo odvijalo v prostorih mehanične delavnice. Preskakovali "bomo" izrabljene dele strojev ter odpadke.

Prodaja

Pa naj še kdo reče, da nam prodaja ne "gre" dobro. Nekaterim v tovarni uspe prodati celo fižol, zelje, jajca in meso.

Štetje posebne vrste

Ob koncu leta se dogaja, da "nekateri" "nekateri" mečejo s stolčkov. Seveda "samo ob

Vsem opihanim se oproščam, vsem neopihanim pa v letu 1977 več sreče.

Osat

varujmo zdravje

"Le zakaj neki bi se cepil?"

"Zakaj bi se cepil, saj nič ne pomaga."

"Glejte moj nahod, pa cepil sem se."

Še in še bi lahko navajali pripombe, pomisleke in odklonilna stališča v zvezi s preventivnim ukrepom proti gripi.

Zakaj iščemo zdravniško pomoč le takrat, ko zbolimo. Mar ni bolje preje se zavarovati. Prvo cepljenje proti gripi smo imeli v Zmaju 9. decembra letos, drugo bo v mesecu januarju. Na ta dan se nas je cepilo 81 od dobrih 300 zaposlenih. Ne glede na upoštevanje odsotnosti zaradi bolniškega ali rednega dopusta ali službenega potovanja ter tehtnih vzrokov pri nekaterih posameznikih zaradi zdravstvenih razlogov, je kljub temu številka 81 vredna temeljitega razmišljanja.

Po priporočilu svetovne zdravstvene organizacije je potrebno predvsem zaščititi stare ljudi, bolnike s prirojenimi in pridobljenimi srčnimi hibanji, osebe z izraženim poapnenjem žil, bolnike z naduho, kroničnim bronhitisom, tuberkulozo ter sladkorno boleznijo in ledvičnimi obolenji. Posebej pomembno je, da pred gripo zavarujemo tudi tiste, katerih bolezen in odsotnost z dela bi ogrozila proizvodnjo ali gospodarstvo.

Cepivo, ki je na zalogi letošnje leto, je uspešno proti gripi, ki jo povzročata virusa

A /Victoria/ in B /Hongkong/ in ne povzročata reakcij ali nevšečnosti po cepljenju.

Znano je, da je gripa nalezljiva virusna bolezen, ki se naglo razvije, poteka z visoko vročino, mrzlico ter bolečinami v grlu in sklepih. Bolezen traja 4 do 7 dni, če se nič ne zaplete. Pri otrokih je najpogostejša komplikacija vnetje srednjega ušesa, pri starejših ljudeh pa pljučnica. Bolnik mora v posteljo že po prvih znamenjih bolezni. Bolezen se mora preležati! Samemu sebi in okolici eo nevarni "junaki", ki se hvatijo, da so gripo preboleli stoje. Zdravniki jih po nekaj tednih srečujejo s pljučnico, zasenčenjem pljuč ter z vnetjem rebrne mreže. Koristne zoper gripo so večje doze vitamina C

in aspirina. Druga zdravila naj izbere le zdravnik. Zelo nevarno je jemanje zdravil na lastno pest. Posebej nevarno pa je uživanje alkohola, saj leta zabriše znake gripe ali njenih komplikacij ter zmanjša naravne

obrambne moči organizma. Če tretji dan kljub ležanju temperatura ne pade, je potreben posvet s zdravnikom.

Zatorej je naša osebna dolžnost in tudi pravica, da se udeležimo organiziranega cepljenja.

My - SOB

Dopolnilo:

V torek 14. decembra je bilo v Zmaju ponovno cepljenje proti gripi za zamudnike.

Tokrat so se cepili le trije delavci.

Tako se je od preko 300 zaposlenih v Ljubljani cepilo le 84 delavcev.

Organizirano cepljenje proti gripi v Zmaju dne 9. decembra letos

prejeli smo . . .

DEVETO TOVARIŠKO SREČANJE V ZMAJU

Kar lepo je že število let, ko se samoupravni organi z družbeno političnimi organizacijami spomnijo tudi svojih nekdanjih sodelavcev.

Tako se je v lepo okrašeni obednici tovarne zbralo dne 24. novembra 1976 kar lepo število upokojencev, ki so toplo pozdravili urednika Mayerja, ki je otvoril tovariško srečanje v imenu kolektiva in družbeno političnih organizacij. V prijetno razpoloženje je uvedlo navzoče izvajanje članov mladinskega aktiva, posebno še z zadnjo deklamacijo: Nekoga moraš imeti rad. Vsem upokojencem pa je obrazil delo v tovarni direktor Slemnik Milan, posebno še z ozirom na gradnjo novih prostorov, ki bodo nudili še večjo možnost razširitvi tovarne, ki že sedaj uživa lep ugled ne samo doma, temveč tudi v inozemstvu. Preselitev v nove prostore ne bo še kmalu, vendar že gradnja sama teh novih prostorov kaže, da bo to v doglednem času postala resnica, ne pa samo obljuba dana pred nekaj leti. Čeprav je ta ali oni le nekoliko pokritiziral sedanje prostore, vendar sem prepričan, da se bo marsikdo rad spominjal dni, katere je ob stroju preživel v tovarni na Šmartinski cesti. Kakorkoli že, tovarna bo nova, zračna, svetla, predvsem pa bodo prostori omogočili razširitev in bo tako rešena sedanja utesni-

tev tam, kjer bi se radi razširili.

Že vnaprej želimo vso srečo celotnemu kolektivu, ki bo čez nekaj let lahko z mirnim srcem pokazal na sadove združenega dela, odpovedi in tudi morebitnih žrtev.

Upokojenci se tudi ob tej priliki iskreno zahvaljujemo za pogostitev ter tudi za obdaritev z izdelki tovarne.

V imenu upokojencev

Franjo Kristan

Ob trojni številki glasila NAŠ GLAS

Točno in jasno je začrtana pot glasila v članku z vsebinsko zasnovo glasila. Glasila mora biti vesel vsak član kolektiva saj je v njem "za vsakega nekaj". Zato smo glasila veseli tudi vsi upokojenci, ki komaj čakamo, da ga zopet lahko beremo. Morda so za nas nekoliko težji sestavki izključno tehnične narave ker ne živimo več v sredini tovarne, kjer vsak član kolektiva vidi razliko med starim načinom in novim načinom dela. Tehnika silno napreduje, zato ni čudno, če upokojenci ne morejo tako slediti napredku kot zaposleni. Občutimo pa prav tako, da je vedno kaj novega.

Meni osebno je bil zelo všeč sestavek KAKO SMO POSLOVALI število izdelanih baterij je kar imponantno, kar pove dovolj jasno, da tudi meseci "suhih krav" niso delali posebne škode. Ker je referendum II med tem že uspešno končan, moram povedati, da smo v vseh društvi upokojencev Ljubljane razvili široko agitacijo in ugotavljamo, da so upokojenci glasovali za nove vrtnice, nove vzgojno varstvenežavode, za zelo potrebne zdravstvene domove in ne nazadnje za domove ostarelih občanov. Mi upokojenci iz vrst borcev za severno mejo 1918-1919, smo posebno veseli nad odločnimi protesti proti ravnanju Avstrije nad našimi brati in sestrami onkraj Karavank. Ker pa borba še ne bo končana, bomo še prosili za moralno pomoč.

Končno pa moram izreči toplo zahvalo uredniškemu odboru in posebej še tovarišu Mayerju, ki nam blagohotno prihrani nekaj prostora v Našem glasu tako, da se vidi, da smo s kolektivom vzlic upokojitvi: eno.

Pa lepo pozdravljeni.

Franjo Kristan

Veseli smo vsake pisane besede, ki je namenjena našemu glasilu. Še toliko bolj smo veseli pisma, ki ga prejmemo od našega upokojenca.

Vsakega vašega sestavka tovariš Kristan smo veseli, sploh pa, če iz vsebine veje neka vrsta vaše ocene na vsebino prejetega glasila.

Želim vam v novem letu še mnogo zdravja in notranje moči in da bi za Naš glas še kdaj prijeli za pero.

Urednik

baterijske surovine

V prenosnih izvorih električne energije, konkretno v galvan-skih členih in baterijah, so anodni in katodni materiali bistveni za vsebnost energije. Aktivni material mora biti torej vedno prisoten. Pomembna je njegova ekvivalentna masa, takrat imamo namreč pri čim manjši vrednosti za g.-val v utežni enoti čim več elektre-nine. Če pa maso povečujemo, se sorazmerno seveda veča tudi število ekvivalentov. Naštejmo nekaj anodnih materialov, ki jih je možno uporabiti za bate-rije različnih elektrokemijskih sistemov: cink, magnezij, litij, kačmij, svinec, železo, kalcij.

Katodni materiali so bolj znani pod imenom depolarizatorji. Vsi so oksidanti ali pa vsaj

katalizatorji prizračno depo-lariziranih celicah. Takšne snovi so: manganov dioksid, srebrov oksid, svinčev dioksid, nikelj-hidroksido-oksidi itd.

Za proizvodnjo baterij je to-rej treba trošiti surovine. Ni vseeno kakšno kvaliteto surovin uporabimo. Za vse baterijaše so zelo pomembne zaloge surovin v svetu oz. rezerve. Za mnoge aktivne sestavine je začetek pri rudnih ležiščih, čemur sle-de različne stopnje predelave: separacija, praženje, redukcija, destilacija, rafinacija itd. Zaloge nekaterih surovin v ze-meljski skorji pa so omejene. To velja zlasti za barvne ko-vine. V kratkem obdobju nasle-

dnjih 10 - 20 let je že priča-kovati za mnoge od teh barvnih kovin in drugih surovin znaten in stalen prirast cen, saj bo povpraševanje na trgu večje od ponudbe. Rešitev v predela-vi odpadnih surovin lahko to krizo do neke mere omili. Dalje, znano je, da skrivajo dna oce-anov še neizmerno bogata naha-jališča raznih barvnih kovin: mangan, nikelj, baker, kobalt itd., ki za faktor nekaj tisoč presegajo vse dosedaj znane rezerva na kopnem.

Kot primer navedimo "Tovarno akumulatorjev Mežica" in "Ve-sna" Maribor, ki sta obe TOZD v sklopu "Rudnikov svinca" Mežica. Svinca je namreč že premalo. Že nekaj let prihajajo v Mežico pošiljke starih iztrošenih Pb-akumulatorjev iz vse države, ker pa to ni dovolj, pa še iz prekomor-skih držav, največ iz Afrike. Svinec iz starega akumulatorja še po zapletenih postopkih pridobi in ponovno očisti in predela v kvalitetno aktivno maso za nove akumulatorje.

Vrnimo se k našim surovinam. To so v glavnem cink in manga-nov dioksid. Baterije Leclan-che zelo razmetavajo z izrabo cinka, saj se ga koristno troši le okoli ena tretjina. V alkalnih baterijah s cinko-vo anodo (+ cinkov zdrob) pa je izkoristek cinka bistveno boljše. Boljša je tudi izraba MnO_2 . Vendar se tudi ta nik-ler popolnoma ne izrabi. V ne-katerih drugih baterijah novej-ših elektrokemijskih siste-mov pa je anodni material ko-vinski litij, depolarizatorji pa so cenene anorganske kemi-kalijske kot npr. oksido-halogeni-di žvepla ali fosfora.

Pričakovati je, da bo svetovna kriza zalog nekaterih barvnih kovin postopoma vplivala na porast cen baterij. Tako se bodo dražile tudi baterije

Detajl iz našega skladišča v Stegnah

Leclanche, dočim bi se morale cene LR baterij (alkalnih mangandioksidnih) gibati dosti mirneje. Opravičljivo je torej že sedaj vlagati sredstva v razvoj novih in boljših LR baterij, z lastnim znanjem in sredstvi ter v sodelovanju s tistimi, ki nam lahko največ pripomorejo h kvaliteti ob najnižjih stroških. Poleg informacij iz raznih delov sveta glede različnih konstrukcij in bodočih smernic razvoja LR baterij (Hitachi, Union Carbide, Mallory, Licensintorg), vemo, da morajo biti LR baterije cene, velikoserijski proizvod, kvalitetne, varne in zanesljive. Verjetno bo potrebno še veliko trdega dela, da se nam bodo vračala vložena sredstva, toda dolgoročno gledano je to prava pot. Ob osvojeni tehnologiji in know how pa se nato kažejo še druge nove možnosti prodaje industrijske lastnine najugodnejšim partnerjem v svetu.

Omeniti pa moramo še drugo, kar pohvalno novico. Razvoj mikroelektronike omogoča v zadnjih letih izdelavo vezij in aparatov, ki trošijo vedno manjšo električno moč, kar je za baterije zelo ugodno. Pogosto je zato pri raznih napravah: digitalnih ročnih urah, samodejnih alarmnih napravah, doba uporabnosti kompleta že kar odvisna od dobe skladiščenja baterij ali z drugimi besedami, naprava troši zelo malo, da se baterija hitreje prazni sama od sebe. Seveda pa so tudi že znane primarne baterije z dobo skladiščenja 15 do 20 let, aktivirane seveda, toda to so res novejši izdelki in z drugimi aktivnimi materiali. Pa tudi pri njih bo treba kasneje misliti na zalogo surovin.

P.Ž.

baterijska vozila

V zadnjih letih se pogosto omenja tudi v širši javnosti zelo občutljiva dejstva glede skoka cen nafte in bencina ter drugih naftnih derivatov z obrazložitvijo, da so ugotovljene in perspektivne zaloge nafte v zemeljski skorji omejene in da je povpraševanje večje od ponudbe. Na drugi strani pa imajo velika mestna središča, razna zdravilišča, športni parki in določene industrije, hladilnice in skladišča prehrabnega blaga že odklonilen odnos do bencinskih ali Dieselskih vozil, saj povzročajo smrad, hrup in oddajajo še v črnejše druge strupene produkte. Že pred nekaj desetletji so v takšnih primerih postala baterijska vozila nenadomestljiva. Vozila imajo svinčene akumulatorje. To so dostavna vozila, kombiji, viličarji ter drugi nakladalci. Razvoj pa je šel tudi v smer proizvodnje avtobusov, mopedov, "koles", golf-vozil, družinskega avta in slično, vse z baterijskim pogonom.

Kot posebnost moramo omeniti da se v razvojne projekte električnih baterijskih vozil v številnih državah stekajo sredstva vlade oz. njenih institucij. Večina vlad industrijsko razvitih držav namreč noče doživeti kasnejših presenečenj in negodovanja potrošnikov, da je bila določena smer razvoja zanemarjena. Upoštevajo pa se vsi stroški, torej bi morala biti kasnejša velikoserijska proizvodnja baterijskih vozil rentabilna in dolgoročna. Omenimo naj mimo-

grede, da je z razpolaganjem dovolj energije, npr.: atomske oz. nuklearne, proizvajati sintetični bencin tudi iz drugih cenenih materialov, npr. iz apnenca in vode. Postopki iz premoga pa so znani že nekaj desetletij in tudi rentabilni v industrijski proizvodnji.

Naštejmo nekaj izhodišč, ki dajejo prednost uporabi baterijskih vozil:

1. Uporabnost

- redne dnevne dostave blaga oz. prevzemi
- mestni promet v centrih
- pošta, bolnice, okrevališča, športni parki,
- prehrabna industrija, skladišča, hladilnice
- drugi družinski avto /za pot v službo, šolo oz. za nakupovanje/.

2. Energija

- izraba viška nočne električne energije
- lastnik baterij bi bile elektrarne
- dimenzija prostora za baterije je standardizirana za kasnejše nove elektrokemijske sisteme
- možna je izraba energije pri zaviranju in spustu poklanju
- baterije kot komplet je možno hitro zamenjati
- nekatera parkirišča bi imela tudi priključke za polnitev baterij /letališča, gostišča, moteli/.

3. Konstrukcijo

- plastično ohišje, velika vet-

/naslednja stran/

BATERIJSKA VOZILA

robranska stekla

- baterije spodaj blizu dna /nizko težišče/
- elektromotor poganja zadnji osi
- uporaba transistorjev in drugih dosežkov elektronike za boljše izrabo energije /tiskana vezja, kratki prenosi/.

4. Stroški

- življenska doba vozila 20 let
- nizki stroški za vzdrževanje
- visoki začetni nabavni stroški
- cena tekočim gorivom bo še dalje rasla
- naročnik bi plačeval le najemnino za baterije in zavarovanje
- to bi bil drugi avto za družine, ki ne želijo prestiža.

Omenimo še nekaj tehničnih karakteristik, ki jih izpolnjujejo skoraj vsi dosedanji tipi vozil: kombiji, avtobusi: doseg 70 - 130 km, maksimalna hitrost 80 km/h, pospešek 0 - 50 km/h 6 sekund, premagovanje klancev 21 % z 0 - 25 km/h, brez zaleta itd. Za vsak tip so po-

sebej podane točne specifikacije.

V svetu je največ tradicije z baterijskimi vozili v Veliki Britaniji. Vsako leto gre v promet okoli 4.000 novih vozil, večinoma dostavnih. Novosti iz obsežnih raziskovalnih in razvojnih programov z vladnimi financiranjem prihaja iz ZDA, ZR Nemčije in Japonske. Med njimi so večje razvojne enote, ki imajo tudi nekatere posebnosti.

V ZDA je razvoj bil osredotočen na poštna dostavna vozila variante kombi in jeep. Tako so znana vozila "Harbitt", ki jih je Zvezna poštna uprava iz Washingtona dala v nekaj letno uporabo v dve ameriški mesti, da so zamenjala kompletno ekipo prejšnjih bencinskih oz. Diesel vozil. Skrbno se beležijo vsi stroški vzdrževanja, da bo primerjava rentabilnosti čim popolnejša. Podatki za eno leto kažejo, da je prevožena milja z baterijskim vozilom cenejša.

V ZR Nemčiji pa usmerja ves razvoj baterijskih vozil grupacija "GES" /Gesellschaft für Elektrischen Strassenverkehr M.B.G/ iz Düsseldorfa, kamor so se priključili še Siena-

Mercedes, Bosch in Rheinisch-Westfälisch Elektrizitäts-Werke.

To pomeni, da že pri razvoju sodelujejo proizvajalci elektromotorjev, avtomobilov, elektronske opreme in še elektrarne. Velike jedrske elektrarne morajo namreč tudi v nočnem času obratovati z obremenitvijo, zato bi jim bila uporaba baterijskih vozil v strnjem industrijskem središču Porurja in drugih mest, zelo dobrodošla. Razvili so nekaj tipov vozil. Med njimi je zelo znan "Messerschmidt-Bölkow-Blohm GmbH" Elektro-Transporter, s koristnim bremenom 1 tona, prostornino za tovor 8 m³ oz. površino 5,7 m². Teža praznega vozila je 2,1 tona. Motor ima moč 44 kW /60 KS/, maksimalna hitrost je 80 km/h, doseg 60 - 105 km. V konstrukciji vozila so nakazane nove rešitve, šasija je iz samonosilne plastike, sistema "Sandwich" z že formiranimi ležišči za akumulatorje in vstavljenimi tokoodvodi po sistemu tiskanih vezij. Izdelali so tudi nov princip avtomatske zamenjave baterij, ki ga imenujejo sistem SELAK. Nemci imajo tudi že nekaj let več baterijskih avtobusov z

Decemberska seja članov izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata v Zmaju, na kateri so aktivno in tehtno obravnavali tudi sindikalno listo za leto 77.

imenom "Mercedes-Benz-Elektro-Versuchsbus" za 10 - 11 oseb, ki so že dalj časa v nekaterih mestih na praktični vožnji v smislu testiranja. Celotna teža vozila je 16 do 19 ton, baterije Varta 2 - 3,5 tone, doseg 75 km, dodatno še hibridni Diesel motor 60 KS kot rezervni polnilnik za čas vožnje v predmestjih. Tako je doseg vozila povečan na 300 km.

Povrnimo se sedaj k baterijam. Vsi dosedanja tipi vozil rabijo svinčene akumulatorje. Čeprav se intenzivno dela na razvoju drugih baterij npr. natrij/žveplo, cink/zrak, litij/klor pa še ni dosežena kvaliteta in zanesljivost za serijsko proizvodnjo in množično uporabo. V tem razvoju sodeluje ogromno držav, v celoti preko 8.000 strokovnjakov različnih profilov. Več ali manj je sedaj znano, da gorivne celice ne bodo prišle v poštev. Preveč pa se pozablja na problem zaloge barvnih kovin. Nove, boljše baterije oz. akumulatorji morajo kot aktivne sestavine vsebovati materiale, ki so ceni in niso na "spisku pomanjkanja". Med temi materiali pa so perspektivnejši sledeči: magnezij, natrij, železo, mangan, aluminij ter klor, žveplo, fosfor, kisik oz. vodik.

Tudi v Jugoslaviji se je razmeroma velika skupina strokovnjakov lotila razvoja baterijskega dostavnega vozila za kruh in sicer v Beogradu pod okriljem "Srbske akademije znanosti" in ob sodelovanju z Institutom IHTM in drugimi podjetji: TREPČA, GORENJESEVER, CRVENA ZASTAVA. Na žalost dosedanja praktična dosežki še niso v sorazmerju s sredstvi, ki so bila porabljena, vendar upamo, da bo kmalu izdelan že tretji prototip in malo kasneje že manjše serije. Uporabili bi domače izdelke

Okno v "svet" šentviške kuhinje tik pred razdelitvijo malice

in dosežke naše industrije. Povsod pa so si edini, da je bodočnost baterijskih vozil zelo odvisna od razvoja novih cenjenih baterij z velikimi vsebnostmi energije. V strokovni literaturi, npr.: "Internationales Verkehrswesen", "Science", "New Scientist", ETZ, "Electronics" itd. pa lahko najdemo veliko člankov, ki obravnavajo in rešujejo različne probleme električnih vozil, vendar jih ne citiramo kot vire širokemu krogu bralcev. Naj le omenimo, da se problema ni treba lotiti tako znanstveno. V Sloveniji sta že znana dva baterijska mopeda, eden v Mariboru, drugi v Ljubljani, oba sta v veliko zadovoljstvo lastnikoma za prevoz v službo v letnem času, saj sta jih lastnika sestavila sama iz domačih delov. Lastnik v Mariboru je po stroki elektromojster in navaja neverjetno nizke stroške vzdrževanja in energije. Morda ga bomo kmalu posnemali še drugi.

P.Ž.

novosti iz knjižnice

Kot člani Prešernove družbe smo za našo knjižnico prejeli naslednje knjige:

- Prešernov koledar 1977
- Moda - s pletilko, kvačko in iglo Vlada Marcona
- roman MRTVI ODRED Manice Lobnik
- življenjepis idealista MARTIN KAČUR Ivana Cankarja
- povest LETEČI KROŽNIK Smiljana Rozmana
- ČAROBNI PISKAČ od Nevil Skute.

Knjige iz naše knjižnice so na razpolago vsem. V zvezi s posojanjem dobite informacije pri Anici Novak v tajništvu.

Ur.

bolezen našega časa

RAK GLAVE IN VRATU

Kadar govorimo o raku glave in vratu imamo v mislih predvsem zločeste tvorbe, ki zrastejo v ustih, žrelu, v nosu, v obnosnih votlinah, v grlu in v slinavkah ter v žlezi ščitnici. Sem ne prištevamo tumorjev živčnega sistema. Rak glave in vratu zavzema v Sloveniji približno 7 - 8 % vseh rakavih obolenj. Večina zbole starejši ljudje, moški 2,5 krat več kot ženske. Najpogosteje se javlja rak v grlu, na ustnici in v ustni votlini. Drugod se javlja redkeje.

Kakšna so znamenja?

Začetni rak v tem področju je najčešče podoben majhni razjedi sli zatrdlinici. Razjeda je navadno rahlo vneta in zelo boli, posebno kadar žvečimo ali požiramo trdo ali začinjeno hrano. Majhna zatrdlinica na glasilki povzroči hripavost. Te težave se lahko bolj ali manj omilijo na antibiotsko ali drugačno protivnetno zdravljenje, ki ga je predpisal zdravnik, vendar se kmalu ponovijo in se stopnjujejo z rastjo tumorja. Zato je nujno, da ponovno obiščemo zdravnika in se posvetujemo z njim. Ta bo poslal bolnika s sumljivo razjedo, ki se noče zaždraviti k ustreznemu specialistu na odvzem materiala iz razjede za preiskavo pod mikroskopom. Šele tako lahko z gotovostjo ugotovimo rakavo obolenje. Večkrat pa razjed ali zatrdlin ne občutimo dokler niso tako velike, da začno vraščati v mišičje jezika ali žrela in s tem otežujejo požiranje in govorjenje. Vrašćanje v živce ali v kost povzroča navadno precejšnje bolečine. Zaradi svoje velikosti lahko tumor ovira tudi di-

hanje ali pa povzroča bolniku občutek tujka. Bod brado in na vratu velikokrat najdemo povečane, trde bezgavke. Mnogokrat so šele povečane bezgavke povod za to, da bolnik obišče zdravnika, ker nima nobenih drugih težav.

Kje so vzroki za nastanek?

Vzroka za nastanek raka ne poznamo. Rak se lahko razvije iz navidezno nespremenjene sluznice brez vidnega vzroka. Včasih njegov nastanek pospešujejo naslednje okoliščine:

- škrbine ali slabe zobne krone, ki dražijo in ranijo sluznico jezika,
- slaba proteza, ki draži in tišči dlesen,
- pri nekaterih je najti na sluznicah belkaste, nekoliko zadebeljene lehe, ki jih strokovno imenujemo levkoplakije. Bolniku ne povzročajo nobenih težav, a se z leti iz nekaterih razvije rak,
- alkoholizem in kajenje zelo verjetno pospešujeta nastanek raka v ustni votlini, žrelu in grlu.

Kako preprečimo razvoj raka glave in vratu?

Iz navedenega lahko povzaremo kaj moramo storiti, da preprečimo nastanek raka: skrbeti moramo za urejeno zobovje in zobne proteze, opustiti tobak in alkohol, levkoplakije pa morajo biti pod redno kontrolo zdravnika.

Kako zdravimo rak glave in vratu?

S pravilnim načinom zdravljenja je možno ozdraviti 70 - 90 % bolnikov z zgodnjim rakom. Operacija ali obsevanje sta v teh primerih približno enako uspešna načina. Ker posledice operacije v nekaterih primerih hudo motijo ozdravljence, se pri nas kot drugod po svetu pri določenih zgodnjih primerih raka glave in vratu raje odločimo za obsevanje, čeprav je dolgotrajnejše.

Napredovalnega raka moramo zdraviti s kombinacijo obsevanja in operacije. Samo obsevanje ali sama operacija nudita premajhno verjetnost za ozdravitev. V napredovalih primerih si velikokrat pomagamo tudi s citostatiki tj. zdravili, ki uničujejo predvsem rakave celice.

Zdravljenje je treba skrbno načrtovati za vsakega bolnika posebej. Načrt za celotno zdravljenje napravita radioterapevt in kirurg skupno, potem, ko sta s pregledom bolnika in njegovih rentgenskih slik ugotovila razsežnost obolenja in, ko poznata mikroskopsko diagnozo tumorja. Seveda je tak postopek možen le v tistih bolnišnicah, kjer so ustrezni specialisti in ustrezna oprema. Z ustreznimi specialisti in z zadostno opremo za diagnostiko in zdravljenje razpolagajo le večje

ustanove. Zato ne presenečajo statistična podatki Svetovne zdravstvene organizacije, ki govore, da je zdravljenje raka v večjih ustanovah uspešnejše. V Sloveniji imamo potrebne strokovnjake in vsa potrebno opremo za zdravljenje raka le v Ljubljani.

Kaj lahko pričakujejo bolniki?

Verjetnost, da bo bolnik ozdravel je bistveno večja, kadar se začne zdravljenje v zgodnjem obdobju obolenja oz. takrat, ko je tumor še majhen in se ne širi v okolišna tkiva. Pri takih bolnikih smemo izpostaviti obsevanju manj tkiva oziroma smemo odstraniti manj tkiva, če bolnika operiramo. Razumljivo je, da so tudi nezahelene posledice zdravljenja za ozdravljenca manjše in se dajo zlahka prenašati.

Pri bolnikih, kjer se je bolezen že razširila v okolišnja tkiva ali v bezgavke, so uspehi zdravljenja slabši, vendar je možno ozdraviti tudi precej takih bolnikov. Posledice zdravljenja so za ozdravljenca, ki so imeli napredovalnega raka, bolj neprijetne ampak še vedno sprejemljive. Večina ozdravljenec se lahko ponovno vključi v delo in družbo.

Mnogi bolniki zanemarjajo spremembe in občutke, ki so znanilci zgodnjega raka, ker ne vedo, da so lahko nevarne. Drugih pa je raka strah, da ne gredo k zdravniku, ker se boje, da bi jim potrdil sum na raka. Eni in drugi bi se morali zavedati, da rakavo obolenje navadno hitro napreduje in da je vsako čakanje zelo nevarno. V današnji dobi je mogoče raka ozdraviti, zlasti še, če pričnemo z zdravljenjem pravočasno.

Prihodnjič:
Rak debelega črevesja in danke

alkoholizem - kaj je to ?

Namen člankov, ki bodo izhajali ni v tem, da bi prepovedovali uživanje alkoholnih pijač, temveč v tem, da seznanijo delavce o škodljivih vplivih alkoholizma. Zakon o socialnem zavarovanju in obveznih oblikah zdravstvenega varstva predvideva obvezno izvajanje preprečevanja alkoholizma za osebe do 25 leta starosti.

Teorije o nastanku alkoholizma pripisujejo velik pomen anatomski, fizični konstituciji, okolju, psihičnim motnjam. Pri osebah ki so zbolele za kroničnim alkoholizmom najdemo v fazi preden se alkoholizem razvija gotove lastnosti kot so: nevrotičnost, nezrelost, pasivnost, emocionalno nezrelost, značajsko iztirjenost in podobno. S tem ko je človek prvič segel po alkoholu z namenom, da si lajša življenske težave, in si s tem izbral lažjo pot, se začne dolgotrajni proces, ki vodi v vse večjo odvisnost in alkoholno zasvojenost, do

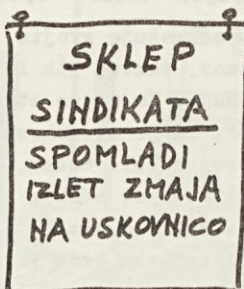
moralnega, etičnega in socialnega ter ekonomskega propada.

Nedvomno povzročča alkohol, pa naj so to vzroli ali posledice veliko število psihičnih sprememb. Definicija alkoholizma ima dva smisla, zato jo je težko določiti.

Alkoholik je človek, ki je zaslužjen z alkoholom, brez njega ne more biti, alkohol mu je osnovna življenska potreba, ko uživa alkohol teži samo za posledicami alkohola, to je za opitim stanjem. To mu v večji ali manjši meri zmanjšuje raven, delovno storilnost in moč. Zato je običajno pijan človek brezskrben, razpoložen, ne premišljuje več o življenskih težavah, ni ga več strah ter z lahkoto rešuje življenske težave ter se čuti izredno sposoben zato. Velikokrat se dogaja da v opitem stanju človek naredi nekaj takega, kar v treznem stanju ne bi nikdar storil. Pijan človek postaja nasilen v takem stanju. Ravno to stanje, kot je izguba kontrole nad lastnim vedenjem ter iluzija o lastni moči in vrednosti, sili alkoholičarja, da uživa pijačo še naprej.

V drugem smislu je alkoholik človek kateri trajno uživa takšne količine alkohola, da se v njegovem organizmu pojavljajo znaki zastrupitev z alkoholom. Pojavljajo se

/naslednja stran/

Izlet na Uskovnico? - Sindikat?
Krasno. Spet nova obljuba za
Novo leto. - Katero leto?

ALKOHOLIZEM

bolezni jeter, želodca, perifernega in centralnega živčevja. Alkoholizem je vzrok pogostim psiham, še bolj pogosto pa povzroča postopno propadanje osebnosti najprej na emocionalnem in etičnem, pozneje pa še na intelektualnem nivoju. Poznano je dejstvo, da alkoholiki sčasoma postajajo površni, ne kontrolirajo svojega vedenja. V vse večji meri so agresivni, grobi in brezobzirni. Njihove moralne vrednote sčasoma razpadejo, in so tako še bolj dovzetni asocialnim pojavom. Oslabijo intelektualne funkcije, vse do nivoja za katerega je značilna osiromašitev intelektualnega življenja.

Vse te spremembe osebnosti alkoholika potegnejo za seboj celotni nih težkih socialnih posledic. Alkoholik porabi za pijačo velik del svojega dohodka, s tem znižuje svoj življenjski standard, svojo družino pa poriva v vse večjo bedo. Njegova delovna sposobnost upada, na delu postaja problematičen, ker je na delu pijan ali vinjen.

To znižuje njegov osebni dohodek in to ga še bolj motivira za uživanje alkoholnih pijač. Vsak alkoholik vnaša brutalnost, prostaško obnašanje in razuzdanost. Zakon razpade, če že ne formalno, pa po vsebini, vendar otroci rastejo pod stalnim pritiskom očeta ali matere alkoholika. To se kaže v okvarah psihičnega razvoja. Zato iz družine kjer je alkoholizem, velikokrat rastejo otroci, ki so vedenjsko moteni. Alkohol je čest spremljevalec

kako uspeti ?

DOBER NASVET BREZ GARANCIJE NA USPEH TUDI NEKAJ VELJA . . .

Ravno je konec leta, delamo vsakovrstne bilance, potrebne in nepotrebne, v tovarni in sami pri sebi. Pa ugotavljamo med drugim, da nismo prilezli čisto nič naprej, na noben

prometnim nesrečam, ubojem in nasilnim dejanjem. Glavni vzrok v tem je nekritičnost, precenjevanje lastnih sposobnosti, napačne refleksne orientacije pijanega človeka. Najpogosteje je alkoholizem izraz emocionalno nezrele, nevrotične in psihopatične osebnosti. Ko človek svoje življenjske težave ne zna reševati na konstruktiven, smotrnejši način, in zaradi svoje nesposobnosti in stališča proti življenjski stanovitni doživlja stalne neuspehe, vidi izhod samo še v opitem stanju. Alkoholik stremi za tem, da v opitem stanju pozabi, pa če ne drugače vsaj za kratek čas, svoje težave s katerimi se srečuje. Vendar v opitem stanju ne rešuje svojih problemov, temveč jih le poslabšuje. Ko pa se strezni in vidi, da je stvarnost še naprej ostala težka, alkoholik zopet beži v opito stanje. S tem se ustvari začaran krog iz katerega se zaradi svoje nevrotičnosti ne zna izvleči.

S.O.B.

stolček višje, za nobenega jurja višje pri svojem dohodku. Ja, pa smo bili strašansko pridni, saj smo delali ravno toliko kot drugi, ki so pa le naprej prilezli. Potem pa razmišljamo, zakaj neki nisem uspel? Ali res ne znam biti tako uspešen kot drugi, ali pa vsaj tako, da bi drugi to opazili in se sami spomnili na stopničko višje zame.

Ja, tovariši, znati je treba, pa še kako znati! Pri tem moramo upoštevati nekatera navodila, ki vžgejo. Doslej jih dragi tovariši niste poznali, ali pa jih niste upoštevali, zato pač niste uspeli, čisto sami ste si krivi, pa še prav vem naj bo!

No pa konkretno pogledjmo, kako je treba delati, da uspeš. Javiš se npr. na razpis in sprejmeš kar prvo službo, ki jo dobiš. Saj ni važno, kakšno je delo, če se boš znašel, bo že dobro zate.

V službi začneš tako kot vsi ostali: sediš, stojiš ali pa ležiš, piješ kavico, zamujaš, zasmrajaš in zadimljaš zrak, hodiš na malico za dve uri, ker si pač zamudil, moraš eno uro prej domov. Torej izbereš normalen tempo dela.

Potem prodiraš!

Direktno prodiranje:

Poizveš za težave svojega šefa, spoznaš njegove navade, pozanimaš se, ali ima otroke zdrave, ali mu žena skače čez planke,

ali mu nagaja avtomobil, ali ima preskrbljeno kurjavo za čez zimo, skratka prilizniti se mu moraš, da ti zaupa svoje težave, potem ga tolažiš in mu svetuješ! Če mu nagaja avto, mu preskrbiš mehanika, saj čas za to imaš, mu krihtaš kurjavo, če ne kadi, nehaš še ti, navijaš za njegov klub, pomagaš mu zbirati značke. Sodelavce mu hvališ ali pa kritiziraš, kakor mu pač bolj paše. Važno je, da si vedno za šefom, da rineš od zadaj. /Priporočljivo le za tiste, ki ne ljubijo svežega zraka!/
Bočno prodiranje:

Opazuješ vse in vsakogar, od vrha navzdol in obratno, registriraš uspehe in še posebej napake. Ko zbereš dovolj podatkov, začneš z delom. Hvališ in kritiziraš. Čimveč govoriš, pri tem moraš paziti, da se ne zmotiš, šefa ko si z njim hvališ, ko ga ni kritiziraš, prav tako delaš s sodelavci. Z vsakim posebej govoriš o drugih. Pri tem si nabereš zelo velik krog sodelavcev, ki so s teboj, ki te pri tem podpirajo, cenijo, saj pač ne vedo, da si kritiziral tudi nje. Vsakemu posebej pa moraš

dati vedeti, da veš za vse njegove kikse. Moraš imeti močne komolce, drugi ti pa pri tem tudi pomagajo.

Skupinsko prodiranje:

Ko izveš, da hoče neka skupina v podjetju nekoga odžagati, se pridružiš in pomagaš žagati. Če uspete tistega, ki ste ga žagali tudi odžagati, ti je uspeh in napredovanje zagotovljeno, v nasprotnem primeru moraš pač zamenjati službo in pričeti znova.

Vodilno prodiranje:

Zveš, kdo od višjih ima dosti masla na glavi. Potem poizveš še za vse podrobnosti. Prebereš vabilo na sindikalni izlet, pozanimaš se kdo vse gre in se prijaviš še ti. Ko je veselje in zabava na višku, začneš pripovedovati o nekom, ki ga poznaš, dela v drugem podjetju in ima veliko mesla na glavi. Pri tem opazuješ svojo žrtev, ko začne spreminjati barve takoj utihneš. Potem začne on prodirati namesto tebe in uspeh ti je zagotovljen.

Prodiranje po zvezah:

Ugotavljaš, da nimaš ne očeta na položaju, ne strica in ne

tete. Nimaš torej nobenih zvez. Dobiš jih tako, da se poročiš z nekom, ki jih ima. Zato se ti /če si poročen/ splača tudi ločiti. Zveze si torej dobil, ostalo pride vse samo po sebi.

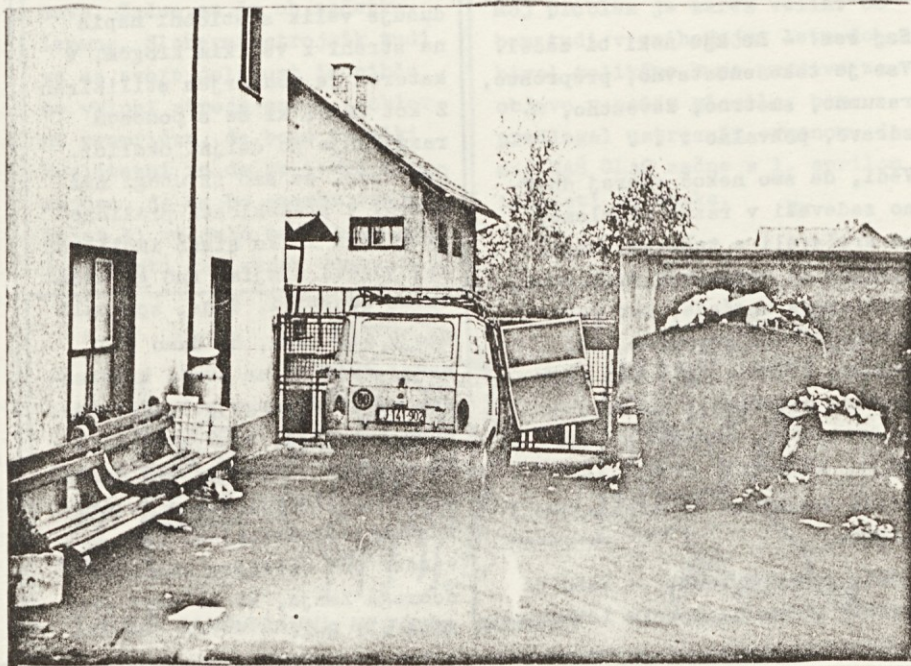
To je le nekaj preizkušenih metod uspešnega prodiranja, ki so se doslej v praksi odlično obnesle in ustrezno obrestovale † za napredovanje in uspeh v službi jih je priporočljivo uporabljati.

No pa poglejmo še načine neuspešnega prodiranja. Med poskuse neuspešnega prodiranja spada ustrezna kvalifikacija in znanje, diploma, vestnost, pridnost, natančnost, prizadevnost itd. Vse to je skrajno nepomembno. To so brezuspešni poskusi na uspeh, lahko jih uporabljaš le kot pomoč k uspešnim metodam.

Tako tovariši! Če hočete uspeti, veste kaj vam je storiti. Bodite pa previdni, če vam slučajno spodleti, jaz za to ne prevzemam odgovornosti.

NN

Spogledovanje dveh strani.
Avto je v sredini.
Vrata na desni so odprta.
Kante z malico so odnesli na levo stran...

solza za starim letom

Dragi tovariš urednik !

Že dolgo časa sedim za mizo in razmišljam, kako in kje naj začnem. Večer se že nagiba v noč, zunaj pa sneži in sneži. V moji notranjosti me razjeda skrb, kako ti bom lahko izpolnil obljubo. Naročil si mi, naj za novoletno številko našega glasila nabere nekaj kritičnih pogledov na razne primere in dogajanja našega delovnega leta, ki se pravkar izteka. Skušam in trudim se poglobiti vase, zadeti v posamezne mejnike dogodkov, se v mislih povzpeti in spuščati po stezah in poteh, ki smo jih premerili v tem letu. Skušam in trudim se, grizem pero in gledam v večerni sneg, ki naletava in naletava. Vse je tako lepo, čudovito in vsak dogodek, ki si ga priklidem v spomin, je nepozaben. Zato ni čudno, da se mi je milo storilo in odložil sem pero z namenom, da se ti opravičim za obljubljeni članek.

Saj res! - Le kje neki bi začel. Vse je tako enostavno, preprosto, razumno, smotno, zavestno, zdravo, pohvalno . . .

Vedi, da smo nekoč skoraj dnevno zadevali v razne probleme, se srečavali s težavami objektivnega in mnogokrat tudi subjektivnega značaja, kar pa za letošnje leto ne morem niti najmanj trditi. Želi smo same uspehe, ustvarjali medsebojno zadovoljstvo, krepili razumevanje, utrjevali zavest, se držali dogovorov in izpolnjevali obljube.

Vidiš, dragi urednik! - Zato bi potočil solzo za starim letom.

Saj res. - Naš objekt, en del bodoče tovarne v Stegnah je že zgrajen. Ob letu smo položili kamen. Bilo je svečano. Kakšna pa je bila otvoritev, tega ti res ne morem opisati. Kajti, rezultate naših naporov in prizadevanj je čutil celoten kolektiv, ki se je zbral ob okrašenem vhodu. Tokrat ni bilo nobenega problema, kdo naj bi prerezal trak, saj je vsakdo segel po škarjah, da simbolično prispeva k predaji novozgrajenega objekta namenski uporabi. Da bi ustregli želji vsakemu zaposlenemu v Zmaju, so organizatorji svečanosti napeli med podboje vrat preko 400 trakov.

Dogodek, ki smo ga takrat zabeležili na filmski trak, je našel prostor v najglobljem predalu našega arhiva.

Nepozabno! - In zato bi potočil solzo za starim letom...

Ko že razmišljam o novem objektu, moram priznati, da me navdušuje velik svetlobni napis na strehi z velikim krogom, v katerem je poudarjen stiliziran Z kot ZMAJ, ki se s ponosom razgleduje po daljni okolici. Saj vemo, da smo ta ubogi naš simbol v preteklosti prilično mrcvarili in ko nismo imeli več kaj početi z njim, smo ga enostavno opustili. Toda, spoznali smo v tem letu, da damo tudi nekaj nase in na svojo tradicijo, ki že presega pol stoletja. Nove baterije, nova kvaliteta za sodobne zahteve, novi dosežki v tehnologiji - vse je novo, kar ustreza sedanjemu času, vendar pod okriljem starega, dobrega Zmaja, ki ne more biti Riba ali Rak.

Vidiš, dragi urednik! - Tudi zato bi potočil svežo solzo za starim letom...

Poskušal sem najti kakšno pikro pripombo na medsebojno srečanje sodelavcev šentvidskega in Ljubljanskega obrata, pa mi ni uspelo. Dogodek je bil zopet nepozaben. Že dve, tri leta so bile obljube, letos so bile uresničene. Celoten kolektiv iz Ljubljane - do zadnjega delavca - se je udeležil prijateljskega obiska v šentvid. Šentvidčani so nas, zbrani v špalirju, pričakali na dvorišču z velikim napisom DOBRODOŠLI in za boljši pogovorni jezik počastili z aperitivom. Priložnostni nagovori predstavnikov razgibanega družbeno-političnega življenja so bili pravo presenečenje.

Po ogledu notranjih prostorov smo krenili tudi k mlinu za mletje manganove rude. Da si ne bi umazali čevljev, so nam vrli fantje položili po tleh okrog mlina folijo, ki je ostala od zaščite oken pri obnavljanju fasade obratnega poslopja.

Še isti teden smo bili gostitelji mi - mi iz Ljubljane. Pričakali smo jih na dvorišču, jih svečano sprejeli v jedilnici ob pogrnenih mizah, jim pripravili kratek kulturni program. Za tem so si ogledali proizvodne prostore, se rokovali s svojimi sodelavci, delovnimi kolegi ob strojih, izmenjavali izkušnje in skupaj ugotavljali, da imajo

enake poglede in težnje po še večjih uspehih.

Vidiš, dragi urednik, tudi zato bi potočil solzo za starim, dobrim letom...

... sploh pa, če samo pomislim na razpravo, ki se je odvijala v naši jedilnici. Posamezniki iz šentvida so nam pripovedovali ne samo o delovnih uspehih, temveč tudi o zreli zavesti, ki se je letos izkazala ob raznih akcijah. Nikogar več ni med nami - tako je bilo slišati - ki bi trdil drugače, ampak samo tisto, ki lahko veliko doprinese v celoten mozaik naše širše družbene potrebe. Še celo razprava in sprejem samoupravnega sporazuma o novih osebnih dohodkih je bil na visoki ravni in nihče - kot se je nekoč že zgodilo - tokrat ni "kompliciral", saj je vsakdo vedel, da je današnji samoupravljelec že dovolj dozorel in da kakšne skrajneže, prenapete subjekte ne sprejema v svojo sredino. Sicer pa so tudi predstavniki družbeno političnih organizacij Ljubljanskega obrata priznali svoje. Aktivnost da je na višku, so trdili. Lep primer za dokaz je v dveh letnih konferencah mladinske organizacije. Vsi hočejo aktivno delati in zato smo zabeležili letos kar tri predsednike mladinskega aktiva. Enkratno, da bi tudi zato potočil solzo za starim letom...

Res je tovariš urednik, da mi nič ne šine v glavo, kar bi bilo potrebno omeniti kot problem. Le kje neki? - Mar naj kaj slabega, kritičnega zapišem o naših vsakodnevnih naporih za naše večje delovne uspehe, za izkoristek časa, produktivnosti, zmanjšan izmet in tako dalje in tako dalje. Naša enotnost v delovnem poletu je bila tolikšna, da za praznik tovarne sploh nismo imeli nagrajencev. To se je po dolgih letih zgodilo prvič, da nihče iz naše sredine ni in ni izstopal, ni bil drugačen,

drugače prizadeven in uspešen kot vsi mi ostali. Vidiš, tudi to je dokaz, da smo imeli vsi enak nivo izpolnjevanja naših dolžnosti.

Ah, dolžnost... Kako lepa beseda je to. Uresničena v različnih variantah ima pri nas vedno svoj končni uspeh.

Spomnim te na tisto pomladansko soboto - delovno soboto. Bil je pohod po poti tovarštva in spominov, ob žici okupirane Ljubljane. Udeležili so se ga tudi naši sodelavci. Drugi so se udeležili izleta na Pohorje. To so bili člani organov upravljanja, ki jim je potekel mandat. Zaslužno priznanje za delo na sejah izven delovnega časa.

Delovna sobota je bila ta dan takorekoč uspešna - tudi za nas v proizvodnji.

Tudi ekskurzij je bilo veliko, saj si marsikdo z zanimanjem ogleda našo proizvodnjo. Za napovedane ekskurzije smo se včasih temeljito pripravili, napravili red in povečali čistoto. Zdaj takšnih akcij nimamo več, ker tudi potrebne niso. Saj ni več navlake, nič več se po tleh na valjajo polizdelki, red je vsepovsod in, skratka, vsak trenutek je tako kot mora biti. Vsakdo se po svoje prizadeva. Začne se že ob začetku izmene. Sleherni strojnik tudi ve za svojo dolžnost in nihče ne vklopi stroja preje, dokler ni prepričan, da bodo izdelki kvalitetni in da bo izmet tako majhen, da ne bo omembe vredno. Sploh bi veljalo še bolj popularizirati naš zdrav odnos do

materiala in delovnih sredstev.

Tako lepo in vse prav je bilo v preteklem letu, da se upravičeno človeku milo stori.

Razmišljam še o kulturi posameznikov, o odnosih, o naši "čebelici", o naši ekspeditivnosti, uveljavljanju ukrepov in dogovorov, razmišljam o razvoju, o propagandni dejavnosti, razmišljam o vsem vse tja do lepih, čistih, neumazanih rok, dlani, ki ob malici segajo po našem vsakdanjem kruhku.

Dragi tovariš urednik! Ojunačil sem se in prijel za pero, da napišem opravičilo za članek, ki ti ga ne morem napisati. Kajti, ugotovil sem, da je bil v minulem letu pri nas en sam samcat velik problem. Bil je edini in še s tem se ti ukvarjaš in o katerem bi lahko samo ti napisal. Saj je tako ali ne? - Vem, da te boli glava, ko pomisliš nanj, vendar ti želim, da ga boš v prihodnjem letu uspešno rešil, če boš ublažil pretirano zavzetost pri izpolnjevanju obljub in dolžnosti.

Pa brez zamere v novem letu 77.

Srečko Srečnik
Lepotnikova 13

Pripis urednika:

Moj problem je zares velik. Če bom tudi v prihodnjem letu dobival tolikšne kupe gradiva za objavo v našem glasilu, bom predlagal ustreznim organom, da naj NAŠ GLAS začne s 1. aprilom izhajati tedensko. My

naslovi upokoјencev

Že kar običajno vsako leto v zadnji številki glasila objavimo naslove naših upokoјencev. Kajti, med letom nastane nekaj sprememb v naslovih, teh pa je v letošnjem letu bilo kar precej. Naš namen je in tako tudi želimo, da naše glasilo dobijo in prebija jo ter, da se z današnjim stanjem in dogodki v Zmaju čim bolj seznanijo naši nekdanji upokoјeni sodelavci.

Žal, opažamo večkrat, da poslano glasilo in tudi zadnje vabilo na srečanje upokoјencev pride nazaj z oznako "nepoznan". Kaj je temu vzrok, ne vemo, saj si niti misliti ne moremo, da bi se našel nekdo, ki odkloni poslano glasilo.

Če naš seznam naslovov ni popoln, če je pomanjkljiv in če nastane kakršnakoli sprememba vašega bivališča, prosimo za obvestilo.

Uredništvo

KRISTAN Franc
Triglavska 17
61000 Ljubljana

BAVCON Frančiška
Gracelijeva 18
61000 Ljubljana

STARIN Marija
Gospodsvetska 13
61000 Ljubljana

ZDEŠAR Ivana
Cesta na Bokalce 20
61000 Ljubljana

PEZDIR Francka
Dragomer 14
61351 Brezovica

KOLONIČ Alojzija
Ul. Stare pravde 18
61000 Ljubljana

OVEN Jožefa
Hrenova 7
61000 Ljubljana

PAJK Ana
Gospodsvetska 13
61000 Ljubljana

VIDIČ Ančka
Partizanska 16
61000 Ljubljana

PLESTANJEK Francka
Log 68
61351 Brezovica

SETNIKAR Marija
Prevalj 30
61000 Ljubljana

VRBEC Francka
Šketova 3
61000 Ljubljana

POZNIČ Marija
Višnja gora 130
61294 Višnja gora

BATIS Ana
Poljanski nasip 48
61000 Ljubljana

DANEU Vladimir
Kebetova 23
61000 Ljubljana

HLEBEC Kati
Gospodsvetska 12
61000 Ljubljana

TOMAŽIČ Milka
Partizanska pot 16
61270 Litija

ŠUJKO Terezija
Moše Pijade 22
61000 Ljubljana

NOVAK Antonija
Tržaška 6
61000 Ljubljana

ŠTIRN Pepca
Tesovnikova 84
61000 Ljubljana

ŠKOFIČ Anton
Jamova 41
61000 Ljubljana

ERŽEN Jože
61296 Šentvid pri Stični 7

HELJIČ Ana
Grablovičeva
61000 Ljubljana

PERKO Marija
61296 Šentvid pri Stični 100

EPŽEN Gizela
Notranje gorice 90
61351 Brezovica

VRBINC Marija
Gordanova 9 a
61000 Ljubljana

PROSEN Alojzija
Petrušna vas 31
61296 Šentvid pri Stični

SUHADOLNIK Frančiška
Kamnik pod Krimom 52
61352 Preserje

ČEPON Betka
61352 Preserje 1

GLAVIČ Poldo
Tržaška 282
61000 Ljubljana

JANŠA Julka
61351 Brezovica
Log pri Ljubljani

JEŽEK Jelka
Šmartinska 29
61000 Ljubljana

JAKOPIČ Emica
Ulica Prvoborcev 37
61000 Ljubljana-Ježica

KADUNC Ana
Rožna d.-Škrabčeva 6
61000 Ljubljana

PEZDIR Marija
Lukovica 48
61351 Brezovica

LOMOVEC Vera
61351 Brezovica
Dragomer 26

LIPUŠČEK Valerija
Stična 16
61296 Šentvid pri Stični

MIHELICH Angela
Tacenska 13
61000 Ljubljana

GAŠPERŠIČ Janko
Cesta na Urh
61261 Dobrunje

STRAŽIŠAR Fani
Neubergerjeva 1
61000 Ljubljana

LAZNIK Ivanka
Martina Krpana 20
61000 Ljubljana

HLEBEC Jože
Celovška 22
61000 Ljubljana

ZUPANČIČ Milka
61296 Šentvid pri
Stični n.h.

VIDIČ Pavla
Partizanska 16
61000 Ljubljana

OREHOVEC Polonca
Titova 283
61000 Ljubljana

VUČKO Jožefa
Pokopališka 18
61000 Ljubljana

BRESKVAR Alojzija
Korytkova 26
61000 Ljubljana

BEDŽUH Minka
Nanoška 20
61000 Ljubljana

GRUM Marija
Emonska 12
61000 Ljubljana

LEBAR Lado
Korunova 10
61000 Ljubljana

PLESTENJAK Antonija
Log 70
61351 Brezovica

LEGIN Milka
Kekčeva 12
61000 Ljubljana-Zalog

ŽERTUŠ Marija
Ob zeleni jami 21
61000 Ljubljana

LIPUŠČEK Dragica
Stična 11
61295 Ivančna gorica

GORENC Neža
Linhartova 18
61000 Ljubljana

NOVAK Pavla
Komelova 37
61210 Ljubljana-Šentvid

GORENC Alojzija
Mokriška 10
61000 Ljubljana

JERAS Ana
Draga 34
61000 Ljubljana

RIHAR Feliks
Moše Pijade 22
61000 Ljubljana

KOGOVSĚEK Albina
Log 3
61351 Brezovica

POLONČIČ Stane
Dob 12
61296 Šentvid pri
Stični

OBLAK Terezija
Adamičeva 20
61000 Ljubljana

NIKIČ Radovan
Česnikova 4/1
61000 Ljubljana

KOCJANČIČ Janez
Studenec 7
61233 Dob pri Domžalah

VERBIČ Rudolf
Glogovica 16
61296 Šentvid pri
Stični

DEČMAN Angela
Partizanska 23
61000 Ljubljana

MARINKO Tončka
61353 Borovnica 127

TURK Marija
Titova 143
61000 Ljubljana

PODLOGAR Marija
Vlahovičeva 16
61000 Ljubljana

BARTOL Vera
Vlahovičeva 18
61000 Ljubljana

TOMŠIČ Peter in Rezka
Vlahovičeva 16
61000 Ljubljana

MALI Marija
Brezovica 55
61351 Brezovica

RUDOLF Franc
Ilirska 32
61000 Ljubljana

ŠUBELJ Ludvik
Beričeva 23/c
61000 Ljubljana

PERŠIČ Bogomir
Jamova 72
61000 Ljubljana

KRŠLIN Fani
Podvozna pot 10
61000 Ljubljana

SEMIZ Risto
Polj.I.Cankara 2
58000 Split

JELNIKAR Anton
61215 Medvode 8/b

upokojitev

Letošnjega srečanja Zmajevih upokojujencev pred Dnevom republike se je tokrat prvič udeležila tudi naša "najmlajša" upokojenka, saj smo jo še pred dnevi videvali od papir-lined stroju, pri formiranju členov R 12.

Prišla je v tovarno Zmaj, kot bi prišla po nekajdnevnem dopustu in ki še ni v celoti dojela, da ji je prisojen začetek življenja v upokojitvi.

Pripeljala se je s kolesom s čisto drugega konca Ljubljane, kot se je vozila še pred dnevi na delo in kot se je vozila poleti in pozimi polnih 22 let in nekaj čez v njen drugi dom.

Besede "njen drugi dom" pa so imele močan prizvok v njenem načinu dela pred desetimi in več leti, ko se njen delavnik ni zaključil po osmih urah, temveč je zaradi tedanje potrebe v proizvodnji znala dati od sebe vse svoje moči, ne glede na dan ali noč in ko je "skočila" domov na kratek oddih in se vrnila k svoji "švicarki". Dokler je obstajalo ročno vezanje mošnjikov in elementov, je sedala ob mizici s sukancem in rezilom, s črnimi in belimi mošnjiki v tedanjih spodnjih oddelkih. Kasneje je dobila stoječe delo ob novih strojih, pri stroju, ki smo mu takrat rekli "švicarska vezalka". Tedaj za njo ni bila važna ura, temveč delo. Samo, da je bilo delo,

K R Š L I N
F A N I

je bila tudi volja in mnogo energije.

Čas pa teče in se izteka v različnih inačicah in za vsakega posebej - tudi za KRŠLIN FANI. Njeno delovno mesto ob sedanjem stroju je prepuščeno drugim, njej pa pripada zaslužen počitek. Pa vendar...

Kršlin Fani želimo še mnogo zdravih in sončnih dni ter, da se redno videvamo na naših skupnih srečanjih. Naj ji tudi naše glasilo občasno pričara spomine na delovno vzdušje v tovarni, ki ga ustvarjajo njeni aktivni, za njo že nekdanji

Sodelavci

HVALA VAM, DRAGI SODELAVCI!

Dolžnost mi vелеva, da se vsem mojim sodelavkam in sodelavcem v Zmaju iskreno zahvalim za vso pozornost ob mojem slovesu na dan, ko sem odhajala v pokoj. Mnogo, mnogo vas je ostalo v tovarni, ki smo dolga leta lepo sodelovali, se skupaj trudili za boljši prihodnji dan in se skupaj veselili naših uspehov po vloženi naporih.

Moje delo v Zmaju je končano. Vam pa, ki ste ostali in še aktivno delate na svojih delovnih mestih pa želim še mnogo uspehov v prihodnjem in naslednjih letih.

Še enkrat vsem za izkazano pozornost ob moji upokojitvi najlepša hvala.

Kršlin Fani

gibanje članstva

NOVEMBER

Sprejeti v delovno razmerje:

NAROBÉ Tomaž, strojevodja na
strojih PL R 12, za nedolo-
čen čas 16.11.1976

GOGIČ Jordana, delavka na
režijskih delih za nedo-
ločen čas 17.11.1976

PETROVIČ Miodrag, delavec na
splošnem transportu za ne-
določen čas od 18.11.1976

MRĐA Ljubica, robljenje II LR
za nedoločen čas 18.11.1976

MAJSTOROVIČ Mara, spajanje ba-
terij 3R 12 za nedoločen
čas 18.11.1976

FEHMI Hoti, posluževanje pri
izdelavi negativnih elektrod
za nedoločen čas dne 11.11.76

ŠKRABEC Marija, vstavljanje
žičk GAF 22 za nedoločen
čas 11.11.1976

PODRŽAJ Zlatko, varnostni inže-
nir, za nedoločen čas 20.
11.76 (vrnitev iz JLA).

Prenehalo delovno razmerje:

KRANJC Marija, snažilka obrat-
nih prostorov za nedoločen
čas 2.11.1976

KRŠLIN Fani, delavka III. na
stroju PL R 12 za nedoločen
čas 25.11.1976 (upokojitev).

število zaposlenih

Proizvodni sektor

moških	68
žensk	131
Skupaj	199

Obrat Šentvid

moških	31
žensk	85
Skupaj	116

Skupne službe

moških	58
žensk	55
Skupaj	113

Dne 30. novembra

1976 je bilo v tovarni ZMAJ
zaposlenih 428 delavcev, od
tega 157 moških in 271 žensk.

*Vsem upokojencem
srečno novo leto 1977*

rojstni dan

V MESECU JANUARJU PRAZNUJEJO

PODGORELEO Angelca
VELIKONJA Božidar
GRDEN Franc
ŽELEZNIK Anton
KRANJAC Zden' o
OVEN Vida
VERBIČ Alojzija
KOCJANČIČ Anica
PERKON Iztok
SUHADOLNIK Ivanka
KOVAČIČ Dragomil
ROGLIČ Marjan
SLAVIČEK Fani
SIJAMHODŽIČ Husein
JAKOMIN Milan
BRUS Marija
LAZAREVSKI Stevo
FEMC Anton
PRAH Pavla
LUČIČ Stana
GROBOLJŠEK Karla
GLUMAC Anica
LOHKAR Marija
KASTELIČ Vida
JEŽ Zdravko
KREK Antonija
GROJZDEK Peter
DIMIČ Stevan
ČEBULAR Anica
JELEN Jože
BERČAN Terezija
BERDAJS Julka
KOVAČIČ Ivan
MIKLAVEC Stanka
MAJSTOROVIČ Zoran
BAJRAMOVIČ Djulsa
ŠKRABEC Marija

čestitamo

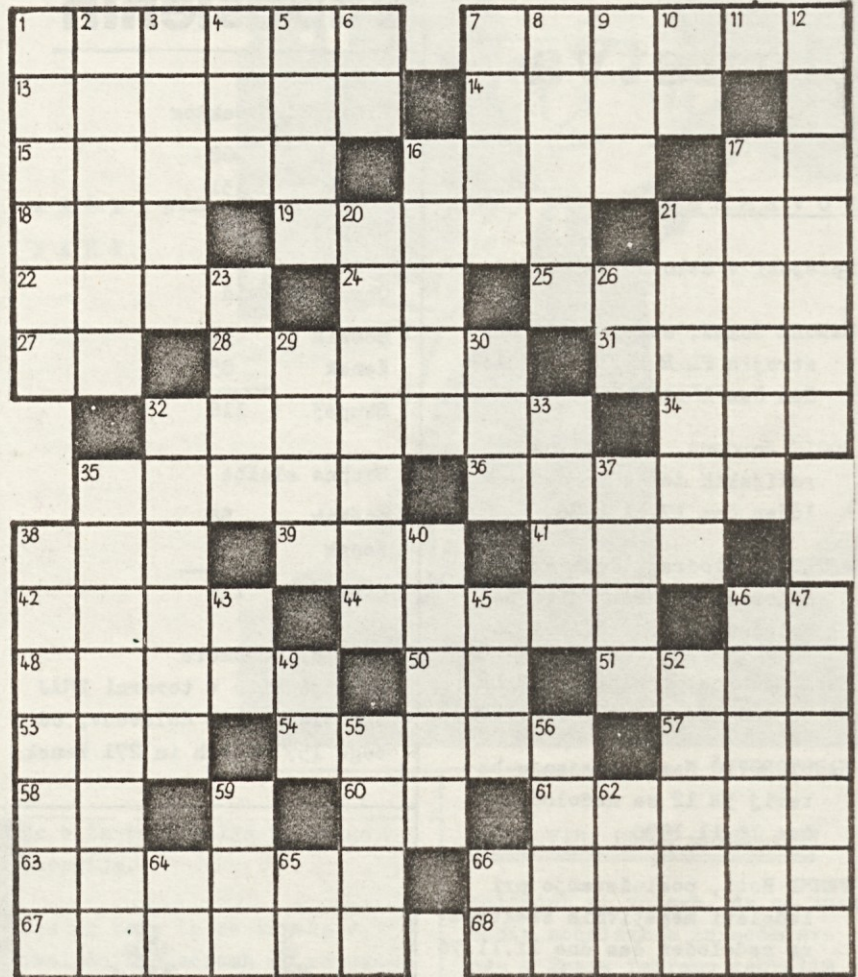
VODORAVNO:

1. Mirujoči del motorja,
 7. propagandno reklo ali napis,
 13. mehikanska žgana pijača,
 14. merazza papir, 15. nраво-
 slovci, 16. cunjja, 17. kra-
 tica za voltamper, 18. ste-
 za, 19. čoln, 21. tekmoval-
 ne sanke, 22. Ober, 24.
 Delovna organizacija, 25.
 elektronki z dvema elektroda-
 ma, 27. Čargo Oskar, 28.
 reka v Istri, 31. mesto na
 Danskem, 32. španski otoki
 v Sredozemlju, 34. ženski
 pevski glas, 35. spolni
 organ, 36. letovišče v
 Boki Kotorski, 38. reka v
 Nemčiji, 39. vodna žival,
 41. makedonsko kolo, 42.
 reka v Avstriji, 44. znamka
 čeških tovornih avtomobilov,
 46. vse v redu, 48. tretji
 sklon, 50. Ratko Ratkovič,
 51. igralna karta, 53. moško
 ime (Edvard), 54. kmetovalec,
 57. osebni zaimek, 58. Robič
 Edo, 60. kem. znak za galij,
 61. naočniki, 63. ime indij-
 ske predsednice, 66. okost-
 njak, 67. pristanišče v
 Maroku, 68. mesto v katerem
 je tovarna Fiat.

NAVPIČNO:

1. Stepalo, 2. mesto v
 Makedoniji, 3. luka na
 otoku Honšu, 4. eksotično
 drevo, 5. otok na Jadranu,
 6. kem. znak za radij, 7.
 urejen nasad, 8. pripadnik

"NAŠ GLAS" izdaja mesečno v na-
 kladi 550 izvodov delovna skup-
 nost tovarne "ZMAJ" Ljubljana.
 Glasilo ureja uredniški odbor.
 Odgovorni urednik: SMOLIČ Franc,
 urednik: Marlijan MAYER. Tisk:
 Tiskarna KRESIJA, Ljubljana,
 Adamič-Lundrovo nabrežje 2. Po
 pristojnem mnenju št. 421-1/73
 oproščeno plačila temeljnega
 davka od prometa proizvodov.

križanka

dinastije Arpadovičev, 9.
 egiptovski bog sonca, 10.
 vse v redu, 12. proučevalec
 arabščine, 16. češka denar-
 na enota, 17. smernica, 20.
 naslovljenec, 21. hladno
 orožje, 23. zdravilna rast-
 lina, 26. izvršni odbor,
 29. sodobnik Keltov, 30.
 Onasis (okr.), 32. italijan-
 ska pištola (dvoj.), 33.
 Pretnar, 35. mesto v
 Kaliforniji, 37. mera za
 papir, 38. jeklenec
 (vrsta železove vode) žele-
 zov karbonat, 40. vstopnica,
 43. kemijski znak za litij,
 45. glas trobente, 46. usten,
 47. drevo bogato z vejami,
 49. avtom. oznaka Vranja, 52.
 letopis, 55. želatina iz alg,

56. oseba iz "Malega mesta"
 (Prč), 59. štampiljka, 62.
 hrid, 64. delovni nalog, 65.
 solmizacijski zlog, 66. avt.
 oznaka Splita.

Sestavil:
 Zdenko Kranjac

**pišite v
 naš glas**